

Ultimele zile (Puşkin)

PIESĂ ÎN PATRU ACTE

*Şi soarta de-ar păstra-o bine – nu se va cufunda în Lethe Strofa
compusă azi de mine...*

EVGHENI ONEGHIK

Personajele:

Actul întâi

NATALIA NIKOLAEVNA PUŞKINA

ALEXANDRA NIKOLAEVNA GONCEAROVA

ALEXANDRA KIRILLOVNA VORONȚOVA

ALEXANDRA SERGHEEVNA SALTÂKOV

CĂPITĂNEASA

CAMERISTA

BITKOV

NIKITA

D'ANTHES

ŞIŞKIN BENEDIKTOV

KUKOLNIK

DOLGORUKOV

BOGOMAZOV

SALTÂKOV

NIKOLAI

JUKOVSKI

HEECKEREN

DUBELT

BENKENDORF

RAKEEV

PONOMARIOV

STROGANOV

DANZAS

DAL

UN STUDENT

UN OFIȚER

CĂPITANUL DE POȘTĂ

„TURGHENEV

VORONȚOV

FILAT

AGAPON

PRIMUL OFIȚER DIN REGIMENTUL PREOBRAJENSKI
AL DOILEA OFIȚER DIN REGIMENT-ul PREOBRAJENSKI
UN NEGRU
UN CAMERIUNCHER
VASILI MAXIMOVICI
SLUJITORUL

COMISARUL DE POLIȚIE JANDARMI POLIȚIA
UN GRUP DE STUDENȚI MULȚIMEA

Ațiunea se petrece la sfârșitul lunii ianuarie și începu tul lunii
februarie, în anul 1837.

GONCEAROVA

E seară. Salonul din locuința lui Alexandr Sergheevici Pușkin la Petersburg. Două luminări aprinse pe un pian vechi, iar altele într-un colț, lângă o pendulă mare, așezată pe podea. Printr-o ușă deschisă se vede șemineul și o parte din rafturile cu cărți din cabinet. Cărbunii ard mocnit în șemineul din cabinet și în cel din salon. Alexandra Nikolaevna Goncharova stă la pian, iar meșterul ceasornicar B i t k o v își face de lucru cu instrumentele lângă pendulă. Sub mâinile lui Bitkov, mecanismul bate ora și cântă la întâmplare. Goncharova mângâie clapele pianului și fredonează. De dincolo de fereastră răzbate zgomotul viscolului.

(cântă încetișor):

S-a iscat din cer furtuna și zăpada viscolește. Ba ca fiara urlă-ntruna, Ba ca un copil scâncește.

Minunat cântec! Azi am avut ceva de lucru pe lângă podul Placeșnii. Merg eu pe pod și într-adevăr... Doamne! Ce se mai răsucea, ce se mai învârtejea zăpada! Până și-n ochi și-n urechi îți intra. *(Pauză.)* Permiteți-mi să aflu, cine-i cel ce a compus acest cântec? Alexandr Sergheevici.

Nu mai spuneți! Priceput mai e. Auziți cum urlă în horn?! Doamne sfinte, chiar zici că-i un copil... Minunată poezie.

Răsună clopoțelul de la ușă. Intră N i k i ta.

NIKITA Alexandra Nikolaevna, domnul locotenent colonel Șișkin vă roagă să-l primiți. Care Șișkin? Șișkin, locotenent-colonelul.

BITKOV

GONCHAROVA BITKOV

goncharova nikita

GONCHAROVA De ce așa de târziu? Spune-i că nu pot să-l

primesc.

NIKITA Păi cum să nu-l primiți Alexandra Nikolaevna?

GONCEAROVA Ah, Doamne Dumnezeule, mi-am amintit!... PofL
tește-l încoace.

NIKITA Am înțeles. (*Merge spre ușă.*) Of, ce năpastă... ce
prăpăd... (*Iese.*)

Pauză.

ȘIȘKIN

GONCEAROVA ȘIȘKIN

GONCEAROVA ȘIȘKIN

GONCEAROVA

ȘIȘKIN

GONCEAROVA

ȘIȘKIN

GONCEAROVA

ȘIȘKIN

GONCEAROVA ȘIȘKIN

GONCEAROVA ȘIȘKIN

(*intrând*): Vă rog cu umilință să mă iertați, mi s-au aburit
ochelarii. Am cinstea să mă recomand: Alexei Petrov Șișkin,
locotenent-colonel în rezervă. Fiți atât de bună și iertați-mă că v-am
deranjat. Ce spuneți de vremea asta? Niciun câine nu-ți vine să-l scoți
afară. Ei, ce să-i faci! Și cu cine am onoarea să vorbesc? Sunt sora
Nataliei Nikolaevna. Ah, am auzit, am auzit. Sunt extrem de bucuros să
vă cunosc, madmuazel. *Veillez-vous s'asseoir, monsieur*¹. *Parte rius,*
madmuazel. Vă mulțumesc. (*Se așază.*) Ce mai vreme, ziceam. Nu-i așa?
Da, viscolește.

Pot să-l văd pe domnul cameriuncher? Îmi pare foarte rău, dar
Alexandr Sergheevici nu-i acasă.

Dar pe soția dumnealui? Natalia Nikolaevna e și ea în vizită. Ah,
ce ghinion! Nu știu cum se face că nu-i găsești niciodată.

Vă rog să nu vă neliniștiți, puteți vorbi și cu mine.

Eu aș fi vrut să discut cu domnul cameriuncher. Dar, în sfârșit,
mă supun, mă supun. De altfel trebușoara-i destul de simplă. La
diferite intervale de timp domnul Pușkin a luat de la mine
douăsprezece mii și jumătate ruble în asigurații*, lăsându-mi zălog
șaluri turcești, perle și argintărie.

Știu...

Douăsprezece mii și jumătate, în cap.

GONCEAROVA ȘIȘKIN

lvă rog să luați loc, domnule (fr.). * Asignație – În Rusia țaristă, semn monetar de hârtie care a circulat în perioada 1769 – 1843 (n.t.).

GONCEAROVA ȘIȘKIN

GONCEAROVA

ȘIȘKIN

GONCEAROVA

ȘIȘKIN

GONCEAROVA ȘIȘKIN

GONCEAROVA ȘIȘKIN

GONCEAROVA

Și n-ați putea să mai răbdați puțin? Aș răbda eu, doamna, ba chiar cu mare plăcere. Și Hristos a răbdat și ne-a poruncit și nouă să răbdăm. Dar trebuie să vă puneți în situația noastră. Trupul trebuie și el hrănit. Și dacă nu vă e cu supărare, băieții mei fac serviciul la marină. Sunt nevoit să-i ajut. Am venit să vă previn, doamnă, că mâine vând lucrurile. Am găsit un negustor persan care-mi convine. V-aș ruga insistent să mai așteptați. Alexandr Sergheevici vă va plăti dobânda. Credeți-mă, nu pot. Așteptăm din luna noiembrie, alții de mult le-ar fi vândut. Mi-e teamă că-l scap pe persan.

Am un colier și niște argintărie. Poate ați vrea să le vedeți?

Vă rog să mă scuzați, dă-i mare bătaie de cap cu argintăria asta, doamnă. Iar persanul... Dar nu se poate, cum să rămânem fără lucruri!? N-ați vrea să le vedeți totuși? Vă rog să veniți la mine în cameră.

Fie, dacă vreți. (O urmează pe Goncearova.) Ce locuință frumoasă. Cât vă costă? Patru mii trei sute.

Cam scumpișor. (Iese împreună cu Goncearova spre camerele din interior.)

Bitkov rămas singur, ciulește urechile, fuge la pian cu lumânarea în mână, cercetează partiturile și, după o mică ezitare, intră în cabinet. Citește titlurile cărților, apoi, făcându-și speriat o cruce, se pierde în adâncul încăperii. Peste câțva timp se întoarce la locul său lângă pendula din salon. Intră Goncearova, după ea Șișkin, cu o bocceluță în mină.

Am să-i transmit.

Deci polița o transcriem. Dar rugați-l, vă rog, pe Alexandr Sergheevici să poftească el la mine, că sunt tare scumpi birjarii.

Compania a patra Izmailovskaia, în casa lui Borșcirov, sunt acolo niște gemulețe mici în fundul curții... Știe dumnealui... (La ușă.) Orevuar, madmuazel. Au recoir, monsieur.

Șişkin pleacă.

BITKOV

GONCBAROVA BITKOV

NIKITA

GONCEAROVA

NIKITA

GONCEAROVA NIKITA

GONCEAROVA NIKITA

GONCEAROVA NIKITA

GONCEAROVA NIKITA

GONCEAROVA NIKITA

GONCEAROVA

(Închide pendula, pune instrumentele în geantă.) Gata, domnișoară, a înviat. Iar pentru cpa. din cabinet... Mai vin și mâine. Bine.

La revedere și să ne fie cu iertare. Goncearova stă lângă șemineu. În ușă apare Nikita.

Vai, Alexandra Nikolaevna! Ei, ce vrei?

Vai, Alexandra Nikolaevna! (Pauză.) Uite că se duce și avutul dumneavoastră. Răscumpărăm noi totul.

Din ce o să răscumpărăm, mă rog? Nu mai răscumpărăm nimic, Alexandra Nikolaevna. Ce tot cobești azi?

Nu sunt cobe să cobesc. Lui Râul – 400 de ruble pentru vin – te-apucă și groaza când te gândești! apoi ăluia cu caleașca, farmacistului... Joi trebuie să-i plătim lui Karadîghin pentru birou. Dar scrisorile de împrumut? Și de-ar fi numai scrisorile, dar până și lăptăresei îi suntem datori, ți-e și rușine s-o spui! Tot ce primim, totul se duce pe plăți, nimic nu ne mai rămâne. Alexandra Nikolaevna, convingeți-l dumneavoastră să plecăm la țară. N-o s-o sfârșim bine la Petersburg, o să vă aduceți aminte de vorbele mele. I-am lua și pe copii... liniște, odihnă... Orașul ăsta-i o capiște, credeți-mă, Alexandra Nikolaevna, și totu-i de trei ori mai scump. Uitați-vă la el, s-a făcut palid de tot, și insomnia... Spune-i și tu lui Alexandr Sergheevici. I-am spus. Iar dumnealui îmi zice: „Mă plictisești! Și zău, și fără tine îmi vinuește capul”. L-oi fi plictisit în treizeci de ani! Spune-i atunci Nataliei

Nikolaevna. Nu-i zic Nataliei Nikolaevna, că tot degeaba „nu pleacă ea. (Pauză.) Dar fără ea? Ce-ar fi să plecați dumneavoastră, copiii și el? Ai înnebunit, Nikita?

Dimineța ați trage cu pistolul, apoi ați călări... – Copiii ar avea loc berechet, ar fi mai în largul lor Nu mă chinui, Nikita, du-te.

Nikita pleacă. Goncharova după ce stă puțin lângă șemineli dispare în camerele din interior. Se aude clopoțelul. În ea netul cufundat în semiîntuneric intră, nu prin salon, ci din vestibul, Nikita, iar după el apare pentru o clipă și trece spre cabinet un o m. În adâncul cabinetului se aprinde lumina.

NIKITA (înăbușit, dinspre cabinet): Am înțeles, am înțeles, bine. (Intră în salon.) Alexandra Nikolaevna, a venit, nu se simte bine și vă cheamă pe dumneavoastră. GONCHAROVA Bine, numaidecât.

Nikita se duce în sufragerie.

(Bătând în ușa cabinetului.) On entre? (Intră în cabinet. Vocea ei se aude înăbușit.) Alexandre, êtes-vous indisposé? Stai, stai culcat. Să nu trimit după doctor? (Iese în salon, i se adresează lui Nikita, care intră cu o ceașcă în mână.) Dezbracă-l pe domnul. (Trece lângă sobă, așteaptă.)

Nikita rămâne un timp în cabinet, apoi iese în vestibul, închizând ușa după el.

(Intră în cabinet. Vorbele ei se aud înăbușit.) Totu-i în ordine... Nu, nu...

NIKITA GONCHAROVA

Clopoțelul. Nikita intră în salon. Goncharova iese grăbită în întâmpinarea lui.

(dându-i o scrisoare): O scrisoare pentru Alex... (face un gest de amenințare către Nikita, ia scrisoarea): A, de la croitoreasă? Bine. Spune-i că vin mâine la prânz. Hai, ce mai aștepți, du-te. (încet.) Ți s-a spus doar să nu-i transmiți scrisorile.

Nikita iese.

(Se întoarce în cabinet. Vocea i se aude înăbușit.) Doamne ferește, Alexandr, ți-am spus doar că e de la croitoreasă. Zău că trimit după doctor. Permite-mi să-ți fac semnul crucii... Poftim?... Bine. Te implor să nu te neliniștești.

Lumina din cabinei se stinge. Goncharova se întoarce în salon, închide ușa spre cabinet, acoperind-o cu draperia

1 Pot să intru?... Alexandr, te simți rău? (fr/ 505

PUȘKINA GONCEAROVA
PUȘKINA
GONCEAROVA PUȘKINA
GONCEAROVA PUȘKINA
GONCEAROVA
PUȘKINA
GONCEAROVA PUȘKINA
GONCEAROVA PUȘKINA
GONCEAROVA PUȘKINA
GONCEAROVA PUȘKINA

(*Citește scrisoarea. O ascunde.*) Oare cine-or fi nemernicii ăștia?
Din nou! Dumnezeu mare! (*Pauză.*) Are dreptate, trebuie se plecăm
la țară. *Se aude un ciocănit. Apoi, înăbușit, vocea lui Nikita. Intră Natalia*
Nikolaevna Pușkina. Îți dezleagă fundele bonetei o aruncă pe pian, se
uită miop în jur.

Nu dormi? Ești singură? Pușkin e acasă?
S-a întors bolnav de tot, s-a culcat și a rugat să nu fie deranjat.
Ah, săracul! Nici nu-i de mirare, cu viscolul ăsta.
Doamne! Ne-a biciuit cumplit zăpada.
Cu cine ai venit?
M-a condus d'Anthes. De ce te uiți așa?
Deci vrei totuși să se întâmple o nenorocire?
Ah, pentru Dumnezeu, scutește-mă de morală.
Tașa, ce faci? De ce cauți cu tot dinadinsul năpasta?
Ah, *mon Dieu!* Azea, dar e de-a dreptul caraghios!
Ce poate fi rău în faptul că m-a condus, doar ne e *beau-frere*1.
Goncearova îi dă scrisoarea Nataliei Pușkina.

(*Citește, în șoaptă.*) El a văzut-o? Ne-a ferit Dumnezeu. Nikita
voia să i-o dea. Ah, prostănac bătrân! (*Aruncă scrisoarea în șemineu.*)
Ce oameni nesuferiți! Cine poate fi? Degeaba, nu folosește la nimic.
Asta o să ardă, dar mâine va veni alta. Tot va afla. N-am nicio legătură
cu aceste ponegriri anonime. El va înțelege că nimic nu-i adevărat din
toate astea.

Nu înțeleg de ce-mi vorbești așa? Nu ne aude nimeni.

Bine, bine. E adevărat, m-am întâlnit odată cu el la Idalia, dar
asta din întâmplare. Nici nu bănuiam că va veni acolo. Tașa, hai să
plecăm la țară. Să fug din Petersburg? Să mă ascund la țară? Pentru că
o haită de oameni josnici... Un anonim demn de dispreț... Atunci chiar

ar putea crede că sunt vinovată. Între noi nu e nimic... Să pară-lsesc capitala? Așa, deodată? Nu intenționez

Dumnezeule!... Cumnat (fr.).

câtuși de puțin să înnebunesc la țară. Vă foarte mulțumesc!

GONCEAROVA N-ai voie să te întâlnești cu el' Anthes. Chiar nu vrei să înțelegi că lui nu-i e deloc ușor? Și apoi, treburile bănești sunt atât de încurcate... PUȘKINA Și ce-mi poruncești să fac? Firește, pentru a trăi aici e nevoie de sume serioase. GONCEAROVA Nu te înțeleg.

PUȘKINA Nu te mai frământa, Azea, culcă-te. GONCEAROVA Rămâi cu bine. (Pleacă.)

Pușkina rămâne singură, zâmbeste amintindu-și probabil de ceva. În ușa care duce spre sufragerie apare pe nesimțite d'Anthes. Poartă coif, manta militară, e nins tot cu zăpadă

ține în mână niște mănuși de damă.

PUȘKINA (soptește): Cum v-ați permis? Cum ați izbutit să pătrundeți? Să părăsiți imediat casa mea. Ce tupeu! Vă poruncesc!

D'ANTHES (vorbește cu un puternic accent străin): V-ați uitat mănușile în sanie. M-am temut să nu vă degere mâinile dacă veți ieși mâine, și m-am întors. (Pune mănușile pe pian, își apropie mina de coif și se întoarce cu spatele, vrând să plece.)

PUȘKINA Sunteți conștient de pericolul căruia mă expuneți? El e după ușa aceea. (Se apropie în grabă de ușa cabinetului, ascultă.) Ce v-ați închipuit când ați intrat? Și dacă ar fi fost în salon? El a poruncit să nu fiți lăsat să pășiți pragul acestei case! Știți doar că asta înseamnă moarte? D'ANTHES *Chaque instant de la vie est un pas vers la mort*1. Lacheul mi-a spus că doarme, și am intrat.

PUȘKINA El nu va suporta așa ceva. Mă va ucide. D'ANTHES Dintre toți africanii, acesta pare a fi cel mai însetat de sânge. Dar nu vă neliniștiți – mă va omorî pe mine, nu pe dumneavoastră.

PUȘKINA Simt că mi se întunecă vederea! Ce va fi cu mine?!

D'ANTHES Liniștiți-vă, cu dumneavoastră nu se va întâmpla nimic. Pe mine mă vor pune pe afet și mă vor duce la cimitir. Și va fi aceeași furtună, și nimic nu se va fi schimbat în lume.

PUȘKINA Vă conjur în numele a tot ce aveți mai scump, părăsiți casa!

1 Fiecare clipă a vieții e un pas spre moarte (fr.). 507

D'ANTH – fu

PUȘKINA D'ANTH – fu

PUȘKINA

D'ANTH – fu

PUȘKINA D'ANTH – fâă

PUȘKINA D'ANTH – fu

PUȘKINA

D'ANTH – fis PUȘKINA

N-am nimic scump în lume în afară de neavoastră, nu mă mai conjurați. Plecați!

O nu. Dumneavoastră sunteți pricina tuturor nebuniilor. Nu vreți niciodată să mă ascultați.

Și totuși e vorba de un lucru foarte important.

Trebuie ascultat. Acolo... Da? Alte țări. Spuneți-mi numai un cuvânt – și fugim.

Și asta mi-o spuneți dumneavoastră, care v-ați căsătorit acum o lună cu Ekaterina, sora mea?

Ceea ce faceți e o crimă și o nebunie. Aceste fapte nu vă fac cinste, baroane.

M-am însurat cu ea din cauza dumneavoastră, cu singurul scop de-a vă fi în preajmă. Da, am săvârșit o crimă. Să fugim.

Am copii. °v: „,*

Uitați.). –:

O, pentru nimic în lume! i

Am să bat la ușa lui.

Doamne, nu care cumva!... Chiar îmi doriți pieirea?

D'Anthes o sărută pe Pușkina.

O, ce chin necruțător! De ce, de ce ați apărut în calea noastră? M-ați obligat să mint, să tremur tot timpul de frică... Nici somn noaptea... nici pace ziua...

Bate pendula. Doamne, plecați!

Mai veniți o dată la Idalia. Trebuie neapărat să stăm de vorbă.

Măine, la balul Voronțovei, în grădina de iarnă, vă puteți apropia de mine.

D'Anthes se întoarce și pleacă.

(*Ascultă.*) Oare-i va spune Nikita? Nu, nu va spune, nu va spune pentru nimic în lume. (*Se apropie de fugă de geam, se uită afară.*) O, ce venin amar! (*Apoi – la ușa cabinetului, își lipește urechea.*) Doarme. (*Își face cruce, suflă în luminări și pleacă spre camerele dinăuntru.*) Beznă. *Apoi din beznă – o zi de iarnă. Sufrageria din locuința lui Serghei*

Vasilievici Saltikov. Alături → bibliotecă bogată. Din bibliotecă se vede o parte din salon.

KUKOLNIK

BENEDIKTOV KUKOLNIK

SALTÂKOVA

În sufragerie e pusă masa pentru micul dejun. Filat stă la ușă.

Permiteți-mi, Alexandra Sergheevna, să vi-l prezint pe cel mai bun poet al nostru – Vladimir Grigorievici Benediktov. Un adevărat talent, o făclie a culturii! Ah, Nestor Vasilievici!

Ofițeri, susțineți-mă! Doar îi prețuiți atât de mult creația!

Cei doi ofițeri din regimentul de gardă Preobrajenski, fiii lui Saltikov, sâmbesc.

*Enchantee de vous voir*¹. Sunt extrem de bucuroasă să vă văd, domnule Benediktov. Și Serghei Vasilievici îi iubește pe scriitorii noștri. *În urma lui Benediktov, un om modest, în uniformă de funcționar civil, se apropie de mina Saltikovei. E prințul șchiop Piotr Dolgorukov.*

Mă bucur că vă văd, principe Piotr Vladimiroviel

În sufragerie apare Ivan Vârfolomeevici

Bogomazov.

BOGOMAZOV Alexandra Sergheevna! (îi sărută mâna *Saltikovei*.)

Preastimabilul Serghei Vasilievici n-a sosit încă, după câte văd...

SALTÂKOVA Vine imediat, m-a rugat să-l scuz. Întârzie probabil pe la librărie.

BOGOMAZOV (către Dolgorukov): Bună ziua, prințe.
DOLGORUKOV Bună ziua.

BOGOMAZOV (către Kukolnik): Am fost ieri la teatru și v-am văzut piesa. O adevărată încântare! Câtă lume – nu mai era loc nici pentru un pai! Permiteți-mi să vă felicit și să vă îmbrățișez. La mulți ani ca sănătate, Nestor Vasilievici. FILAT A sosit Serghei Vasilievici.

KUKOLNIK (încet, către Benediktov): Ei, frate, acum fii eu ochii-n patru, o să ai ce vedea.

Intră Saltikov. Poartă joben, haină de blană, ține un baston și un volum in-folio sub braț. Neuitându-se la nimeni „își urmează drumul spre Filat. Benediktov îi face o plecăciune lui Sallikov, dar plecăciunea lui se pierde în gol. Dolgorukov, Bogomazov și Kukolnik se uită în tavan, prefăcâniîncântată să vă văd (fi-)."

SALTÂKOV

SALTÂKOVA KUKOLNIK

SALTÂKOVA
SALTÂKOV
SOGOMAZOV
SALTÂKOV
SALTÂKOVA
SALTÂKOV
SALTÂKOVA
SALTÂKOV SALTÂKOVA

du-se că nu-l observă pe cel ce-a intrai. Filat toarnă U>1 păhărel de vodcă. Saltikov cuprinde cu o privire opală grupul de oaspeți, bea, mănâncă o bucățică de pline neagră își îngustează ochii. Ofițerii zâmbesc.

(către sine): M-da, ce părere aveți? Secundus pars! Secundus1.
(Râde satanic și iese.)

Benediktov pălește.

Mon mari2...

Alexandra Sergheevna, nu vă neliniștiți. Știm) știm. Vorbiți în limba neamului. Alexandra Sergheevna. Veți auzi, cum sună limba noastră pe buzele unui poet.

(către Benediktov): Soțul meu e un mare original. Sper că acest fapt nu vă va împiedica să lăsați ceremoniile deoparte în casa noastră. Saltîkov se întoarce. Nu mai poartă nici jobenul, nici haina de blană, nici bastonul, dar e tot cu volumul în mină. De data aceasta toți își întorc spre el fețele, însuflețiți.

Al îmi pare bine! *(Ciocănește volumul.)* Secundus pars. Secundus. Greșeală de tipar premeditata! Corpus juris romani! Elzevir! 3. *(Către ofițeri.)* Salutare, fiii mei.

Ofițerii zâmbesc.

Permiteți-mi să mă uit, Serghei Vasilievici. Înapoi!

Serge, ce-nseamnă asta, zău! Cărțile nu se tipăresc ca să fie pipăite. *(Pune cartea pe policioara șemineului. Către Saltîkova.)* Vezi să n-o atingi că...

Nici prin gând nu-mi trece. Și nici nu mă interesează.

Filat, niște vodcă! Vă rog. Pofțiți la masă.

Se așază toți. Filat servește.

1 Partea al doilea. Al doilea; Saltîkov subliniază o greșeală de tipar. Corect e „secunda pars” – partea a doua, fiindcă „pars” e de genul feminin. *(Fapt istoric – Saltîkov avea într-adevăr această carte cu*

greșeala amta" tită.) (N.a.).

2 Soțul meu... (fr.).

3 Codul de legi romane! Elzevir! (lat.). Elzevir – (Elzevier)
celebră familie de tipografi olandezi din sec. XVI-XVII.

SALTÂKOV KUKOLNIK

DOLGORUKOV

SALTÂKOV

KUKOLNIK

SALTÂKOV

FILAT SALTÂKOV

FILAT SALTÂKOV

SALTÂKOVA

SALTÂKOV

SALTÂKOVA SALTÂKOV

BOGOMAZOV

SALTÂKOV

BOGOMAZOV

SALTÂKOV

DOLGORUKOV

SALTÂKOV

(*privind mâna lui Kukolnik*): Dumneavoastră sunteți bun de
felicitat.

Da, domnule. Majestatea sa imperială a binevoit să ni-l
dăruiască.

Mâna Celui-de-Sus v-a miluit, domnule Kukolnik.

Cam ieftin inelușul!

Serghei Vasilievici!

Iată ce îmi amintește acest inel... Filat! Ce-i acolo pe șemineu!

O carte.

Să nu te mai fâțâi în preajma ei.

Am înțeles.

Da, îmi amintesc... Pe vremea tinereții mele.

Împăratul Pavfl mi-a oferit o stea, bățută în diamante neobișnuit
de mari.

Ofițerii se uită pieziș la Saltîkov.

Iar un inel ca ăsta pot să-mi cumpăr și singur cu vreo două sute
de ruble sau chiar cu o sută cincizeci. Serge, ce tot spui!

Benediktov e abătut.

Și mai și minți, n-ai niciun fel de stea. N-o știi tu. Sunt treizeci și șapte de ani de când o ascund de toți ochii laolaltă cu tabacherele. Delirezi.

N-o ascultați, domnilor. Femeile nu pricep nimic când e vorba de favorurile împăraților Rusiei... Adineaori l-am văzut... Trecea pe Nevski... *le grand bourgeois*... era cu săniuța „cu vizitiul Antip...

Vreți să spuneți că l-ați văzut pe majestatea sa imperială, Serghei Vasilievici? Da, pe el.

Pe vizitiul împăratului îl cheamă Piotr. Ba nu, vizitiul împăratului e Antip. Dacă nu mă înșel, Serghei Vasilievici, întâmplare» cu steaua a fost tot atunci, când și cu iapa...? Ba te înșeli, prințe. Această întâmplare s-a petrecut mai târziu, în vremea domniei împăratului Alexandru. *(Către Benediktov.)* Și deci, binevoiți să vă ocupați cu poezia?

Cel dintâi cetățean *(fr.)*.

BENEDIKTOV SALTÂKOV

SALTÂKOVA SALTÂKOV

SALTÂKOVA DOLGORUKOV

SALTÂKOV

BOGOMAZOV

SALTÂKOV

Da.

Periculoasă ocupație. Pe confratele dumneavoastră, Pușkin, l-au burdușit bine nu demult la Secția a treia a cancelariei majestății sale.

E imposibil de stat cu tine la masă! Ce lucruri neplăcute povestești!

Mâncăți, vă rog, domnilor. *(Către Saltîkova.)* Degeaba ești atât de liniștită în această privință; oricând te pot burduși și pe tine.

Termină, te implor.

De altfel se spune că e adevărat. Am auzit și eu numai că asta a fost foarte demult.

Nu, eu am auzit-o adineaori. Treceam în caleașca pe lângă Podul Țepnoi și aud cum urlă un om. Întreb: Ce se întâmplă? Păi, zice, boierule, îl bat pe Pușkin.

Bine, Serghei Vasilievici, dar astea sunt basme petersburgheze!

Ce basme? Erau să mă bată și pe mine odată, împăratul Alexandru voia să cumpere de la mine o iapă și dădea și un preț bun – zece mii de ruble. Iar eu, decât s-o vând, am împușcat-o cu pistolul.

I-am pus pistolul la ureche și am tras. (*Către Benediktov.*) Am poeziile dumneavoastră în bibliotecă. Dulapul zet. Ați mai compus ceva nou?

KUKOLNIK Cum să nu, Serghei Vasilievici. (*Către Benediktov.*) Citește o amintire. Ofițerilor, dacă iubiți poezia, rugați-l și voi.

Ofițerii zâmbesc.

O, da, da, vă rugăm cu toții. Zău, va fi atât de plăcut, mai ales după poveștile astea sumbre despre burdușeală...

Zău, eu... eu nu prea le știu pe dinafară.: „Filat, nu mai zornăi cu farfuriile alea. *Nina, mai ții tu minte oare Clipa când, bard meditativ, Plin de emoții și candoare, M-ai fermecat definitiv.*

SALTÂKOVA

BENEDIKTOV

SALTÂKOV

BENEDIKTOV

Cum într-a dansului viitoare... Ah, zău, am uitat... Cum... cum...

Stârnind invidii în ochi răi.

Răpii încins de adorare

Trupul tău plin de vâlvătăi.

Și mâna mea în lenevie

Se desprindea abia-ăbia, între capricii și beție

De talia-ți ce pâlpâia.

Iar când în oboseala-ți sfântă

Te așezai și tu puțin.

Ca un ocean ce se frământă.

Pieptu-ți pulsa de farmec plin.

Și pe ocean de bună seamă.

Ca laptele de înspumat.

Doar două valuri dădeau vamă

Căderii mele în păcat.

Ofițerii își fac cu ochiul și beau.

Tu m-ascultai atât de vie, și-un neastâmpărat căpșor lăsa suvița-i aurie Pe-obraz să-mi lunece ușor. Nina, mai ții tu minte oare Clipele scurse în șuvoi într-a uitării rece. mare Ce ne-a cuprins pe amândoi?

KUKOLNIK Bravo, bravo! Ce ziceți? Aplaudați, ofițerilor.

Toți aplaudă.

SALTÂKOVA E o creație strălucitoare! BOGOMAZOV Un poem încântător!

SALTÂKOV S-ar putea totuși să nu te burdușească.

FILAT (către Saltîkova): A sosit contesa Alexandra Kirillovna Voronţova.

SALTÂKOVA Pofteşte-o în salon. (Ridicându-se.) Iertaţi-mă, domnilor, trebuie să vă părăsesc. Dacă doriţi să fumaţi, vă rog. (Dispare în salon.) Saltikov împreună cu musafirii trec în bibliotecă. Filat serveşte şampania şi pipele.

KUKOLNIK în sănătatea celui dintâi poet al patriei!
BOGOMAZOV Bravo! Bravo! SALTÂKOV Cel dintâi poet?

KUKOLNIK Pun mâna în foc, Serghei Vasilievici! SALTÂKOV Agafon!

Apare Agafon.

Agafon! Din a doua cameră, dulapul zet, raftuj al treisprezecelea, îl muţi pe domnul Benediktov în dulapul acesta, iar pe domnul Puşkin îi pui în dulapul acela. (Către Benediktov.) Pe cei mai mari îi am în dulapul ăsta. (Către Agafon.) Vezi să nu-l scapi cumva pe jos. AGAFON Am înţeles, Serghei Vasilievici. (Iese.)

Benediktov e abătut.

DOLGORUKOV

KUKOLNIK

SALTIKOV

KUKOLNIK DOLGORUKOV

KUKOLNIK BOGOMAZOV

DOLGORUKOV BOGOMAZOV

KUKOLNIK

Împărtăşesc intra totul părerea dumneavoastră, domnule Kukaâiik, dar închipuiţi-vă. mi s-a întâmplat să aud spunându-se că cel dintâi ar !!

Puşkin.

Himere mondene!

Agafon apare cu un volumaş, se suie pe scări a mobilă de lângă dulap.

Dumneavoastră spuneţi că Puşkin o primul? Agafon, opreşte-te acolo!

Agafon rămâne pe scară.

Nu mai scrie de mult nimic. Ba – ne pare rău, cum adică nu scrie? Uite. nu demult mi s-a dat o copie a ultimei lui poezii. Din păcate, nu e completă.

Bogomazov, Benedildov, Kukolnik cercetează foaia. Ofiţerii beau.

Doamne, doamne, și asta o scrie un rus! Tineri ofițeri, să nu vă apropiați de această filă. Vai-vai! (Către *Dolgorukov*.) Permiteți-mi s-o copiez. Iubesc, păcătosul de mine, literatura secreta. Vă rog.

(*așezându-se la masă*): Dar, prințe. nimănu! Ssst... (*Scrie.*)

Dacă o astfel de poezie se bucură de prețuirea contemporanilor, ascultă-mă pe mine, Vhulimir, nu mai scrie rusește! Nu te vor înțelege! Retrage-te în acea lume, unde răsună și astăzi terținele divinului Alighieri! Întinde-i mâna marelui Fra M

cesco! Cantonele lui te vor inspira! Scrie în italiană, Vladimir.

SALTÂKOVA (*ieșind din salon*): Tot mai discutați în contradictoriu, domnilor. (*Dispare, trecând în sufragerie.*)

BOGOMAZOV Bravo, bravo, Nestor Vasilievici! BENEDIKTOV De ce îți faci atâta sânge rău, Nestor? KUKOLNIK Fiindcă sufletul meu nu poate accepta nedreptatea! Pușkin a avut talent, asta fără îndoială. Nu prea adânc, cam superficial, dar ceva a avut. L-a cheltuit însă, l-a mărunțit! Și-a stins micuța candelă! E sterp ca un smochin! Și nu va mai scrie nimic în afara acestor rânduri rușinoase. Singurul lucru pe care l-a mai păstrat este îngâmfarea! Ce ton orgolios! Ce tăios e în păreri! Mi-e milă de el!

BOGOMAZOV Bravo, bravo! Ești un tribun! KUKOLNIK Beau în sănătatea primului poet al patriei – Benediktov.

VORONȚOVA (*în pragul bibliotecii*): Nimic din ce ați spus nu-i adevărat. (*Pauză.*) Ah, ce păcat că sunt atât de puțini cei cărora le e dat să recunoască superioritatea oamenilor de excepție... Ce minunat se îmbină la Pușkin geniul și cultura! Dar din păcate are mulți dușmani și prea mulți îl invidiată! Iertați-mă, dar mi se pare că am auzit adineauri cum tocmai întunecata invidie a țâșnit de pe buz. de unui om. Iar Benediktov, zău, e un poet foarte prost. E găunos și nefiresc... KUKOLNIK Contesă, dați-mi voie!

Dolgorukov chicotește de plăcere, ascunzându-se în spatele lui Bogomazov.

SALTÂKOVA (*se întoarce în bibliotecă*): Ah, Alexandra Kiril-lovna. Permiteți-mi să vi-i prezint pe scriitorii Nestor Vasilievici Kukolnik și Vladimir Grigo-rievici Benediktov.

Dolgorukov se îneacă de fericire. Ofițerii se retrag încet în sufragerie și dispar.

VORONȚOVA Ah, doamne... Fiți bun și iertați-mă, m-am avântat... Iertați-mă... Dragă Alexandra Sergheevna, eu fug. (*Dispare în*

salon.)

Sallikova iese după Voronțova. Benediktov cu fala desfigurată intră în sufragerie. Kukolnik – după el.

BENEDIKTOV De ce m-ai adus la dejunul ăsta? Stăteam liniștit acasă... Și de fiecare dată tu, veșnic tu... KUKOLNIK Doar nu iei în serios delirul acestei femei mondene?

SALTÂKOV Agafon! Du-i pe amândoi – și pe Pușkin și pe Benediktov – în camera cealaltă, în dulapul 13 j e o r t i n

Actul al doilea i

NIKOLAI I

PUȘKINA NIKOLAI I

E noapte. Palatul Voronțovei. Grădina de iarna. O fântână arteziană. Lumini ascunse de plante. Printre plase forfotesc păsări tulburate. În adâncime un șir de coloane, în spatele lui un salon pustiu. Din depărtare se aude geamătul orchestrei, foșnetul mulțimii. Lângă coloane, nemișcat, un negru cu turban. În desiş, ascuns de privirile lumii, stă pe un mic divan Dolgorukov în costum de bal. În fața lui o cupă de șampanie. Dolgorukov, neobservat ascultă discuțiile din grădina de iarnă. Nu departe de coloane, stă Pușkina, alături de ea JV iholai I.

Ce tristețe mă, chinuie când aud susurul fântânii și foșnetul păsărilor în desiş! Dar de ce oare?

Această natură artificială îmi amintește de cea adevărată, de murmurul încet al izvoarelor și umbra dumbrăvilor... Dacă aş putea da jos aceste straie grele ca să plec în singurătatea pădurilor și a văilor liniștite! Doar acolo, singură cu pământul, se poate odihni o inimă chinuită... PUȘKINA Sunteți ostenit.

NIKOLAI I Nimeni nu știe și nu va înțelege vreodată ce grea povară mi-e dat să duc!

PUȘKINA Nu ne mai întristați cu asemenea dureroase cuvinte.

NIKOLAI I Sunteți sinceră? O da, da. Cum ar putea oare minți niște ochi atât de senini? Vă prețuiesc cuvintele, sunteți singura care v-ați gândit să mi le spuneți. Vreau să cred că aveți o inimă bună. Dar un lucru mă înspăimântă de câte ori mă uit la dumneavoastră... PUȘKINA Ce anume?

PUȘKINA

NIKOLAI I

PUȘKINA

NIKOLAI I Frumusețea dumneavoastră. O, cât e de per Wloasă! Aveți grijă de dumneavoastră, aveți grijii Este un sfat prietenesc, credeți-mă.

PUȘKINA Interesul ce mi-l purtați e o mare cinste peatrmine!

NIKOLAI I O, credeți-mă, v-o spun cu inima deschisă, cu sufletul curat. Mă gândesc adesea la dumneavoastră. PUȘKINA Merit eu oare o asemenea cinste?

NIKOLAI I Azi am trecut pe lângă casa dumneavoastră, dar perdelele erau trase.

PUȘKINA Nu-mi place lumina zilei, semiîntunericul iernii mă liniștește.

NIKOLAI I Vă înțeleg. Nu știu de ce, dar de fiecare dată, când ies, o putere misterioasă mă atrage spre casa dumneavoastră, și întorc, fără să vreau, capul și aștept ca măcar pentru un moment să apară în fereastră fața... Nu vorbiți așa... De ce? Aceste cuvinte mă. tulbură.

Din salon intră un ca în eriuncher, se apropie de

Nikolai I. CAMERIUNCHERUL

Majestatea voastră imperială, majestatea sa imperială mi-a poruncit să vă anunț că va pleca împreună cu marea ducesă Maria, în zece minute. *Pușkina se scoală, face o plecăciune, iese în salon, dispare.*

Se cuvine să spui: cu alteța sa imperială, marea ducesă Maria Nikolaevna. Și, în afară de asta, când discut cu cineva, nu ai voie să mă întrerupi-Tâmpitule! Anunț-o pe majestatea sa că voi veni în **z.** ece minute și spune-i lui Jukovski să poftească la mine.

Cameriuncherul iese. Nikolai I rămâne un timp singur-Se uita în depărtare, cu o privire grea. Jukovski cât stea și cocardă, intră, face o plecăciune.

JUKOVSKI Majestatea voastră imperială a dorit să mă. vadă?

NIKOLAI I Vasili Andreevici, nu văd prea bine de aici, cine poate fi acolo, lângă coloană? În negru. *Jukovski se uită cu atenție. E abătut.*

Îi... NIKOLAI I

J UKOVSKI NIKOLAI I

JUKOVSKI NIKOLAI I

JUKOVSKI NIKOLAI I JUKOVSKI

NIKOLAI I

JUKOVSKI

NIKOLAI I

Poate reușiți să-i explicați că devine necuviincios.

Jukovski suspină.

În ce e îmbrăcat? Cred că nu înțelege cât de lipsită de sens este purtarea sa. Poate avea de gând să se ducă la *Convention Nationale*, împreună cu ceilalți liberalist! și din greșeală a nimerit la bal? Sau presupune că mi-ar face o prea mare cinste dacă și-ar pune uniforma care i-a fost acordată? În acest caz, spune-i, te rog, că eu nu țin pe nimeni cu forța în slujbă. De ce taci, Vasili Andreevici?).

Majestate, nu vă supărați pe el și nu-l osândiți. Ce urât din partea dumitale, Vasili Andreevici! Nu ne cunoaștem de ieri de azi. Știi doar că eu nu osândesc pe nimeni. Legea osândește. Aș îndrăzni să spun că un sistem de educație greșit, societatea în care și-a petrecut tinerețea... Societatea! Zău nu știu dacă societatea l-a influențat pe el sau el a influențat societatea; E de-ajuns să-ți amintești cu ce poezii îi răsfață pe iubiții noștri „prieteni de la 14 decembrie”. Majestate, asta a fost atât de demult! Nu s-a schimbat câtuși de puțin. Majestate, el a devenit admiratorul dumnea –, voastră, fervent.

Iubite Vasili Andreevici, îți cunosc bunătatea. Tu chiar crez. i în asta, eu – nu.

Majestate, fiți îngăduitor cu poetul care e chemat să înalțe faima patriei...

Ce tot spui, Vasili Andreevici, nu cu asemenea poezii se clădește faima patriei. N-a trecut prea mult timp de când ne-a servit o altă bucurie. Istoria lui Pugaciov. Ce părere aveți... Un criminal n-are istorie! Și în general, e cam ciudată slăbiciunea lui pentru Pugaciov. Într-o nuvelă l-a comparat cu un vultur! Ce să mai vorbim! Eu n-am încredere în el. N-are inimă. Să mergem

— Decembriștii (n.t.).

VORONȚOVA VORONȚOV

DOLGORUKOV

BOGOMAZOV

DOLGORUKOV

BOGOMAZOV

DOLGORUKOV

BOGOMAZOV

DOLGORUKOV

BOGOMAZOV

DOLGORUKOV

BOGOMAZOV DOLGORUKOV

BOGOMAZOV DOLGORUKOV

BOGOMAZOV

DOLGORUKOV

BOGOMAZOV

la împărăteasă, voia să te vadă. (*Pornesc spre coloane.*)

JYegrul pornește și el în urma lui Nikolai I. Jukovski se apropie de coloane, se uită în depărtare și amenință pe cineva în ascuns cu pumnul. Voronțova și V o r o n ț o V ies în întâmpinarea lui Nikolai I, se înclină.

Sire!...

Voire, Majește Imperiale!...

Ies. În grădina de iarnă, nu dinspre coloane, ci dintr-o parte, se strecoară Bogomazov, în uniformă și decorații, se îndreaptă grăbit spre desiş.

Încetişor, locul e ocupat.

A! Prințe! Se vede treaba că sunteți un sihastru! Ca și dumneavoastră. Ei, acum așez. ați-vă. Toate sunt cum sunt, dar șampania e bună. De bal ce ziceți? Semiramida, nu-i așa? Vă plac balurile, prințe?

Le ador. Câte canalii poți întâlni! Hei-hei, Petenka, aveți grijă. Nu sunt Petenka pentru dumneavoastră. Și de ce n-ați fi Petenka, prințe? N-a trecut prea mult de când făceați în scutece, iar eu îi sunt țarului meu consilier de stat. Sunt nevoit a vă ruga, excelență, să nu vă exprimați atât de trivial.

Toată floarea aristocrației e astăzi la bal, prințe! La balul acesta aristocrații sunt în număr de cinci, și singurul la care nu există nicio îndoială sunt eu.

I-auzi! Asta cum vine? Aș fi curios să aflu. Așa, că eu mă trag dintr-un sfânt. Da. Din marele cneaz; Mihail Vsevolodovici al Cernigovului, mucenic trecut în rândul sfinților. E de-ajuns să vă privească omul ca să-și dea seama că vă trageți din sfinți. (*Arată în depărtare.*) Dar cel care trece acum nu-i aristocrat, după părerea dumneavoastră? Nici că se putea nimeri mai bine. A cumpărat funcția de șambelan de la amanta unui ministru. Cu toată înfățișarea sa ticăloasă, și-a înjghebat până la urmă o situație.

Bine, Petenka! Dar asta? Doar e însăși prințesa Anna Vasilievna?

DOLGORUKOV

BOGOMAZOV

DOLGORUKOV

BOGOMAZOV
DOLGORUKOV
BOGOMAZOV
DOLGORUKOV
BOGOMAZOV DOLGORUKOV
BOGOMAZOV DOLGORUKOV
BOGOMAZOV DOLGORUKOV
BOGOMAZOV DOLGORUKOV
BOGOMAZOV BOLGORUKOV
HEECKEREN
PU ŞKINA
PUŞKINA

Da, ea e. O mumie umblătoare! Ar fi timpul s-o ia spre țințirim, iar ea, muma pădurii, saltă din bal în bal.

Vai ce limbă! Cine-i cu ea – Ivan Kirillovici? Nu, fratele lui, Grigori, un porc binecunoscut. Fiți atent, prințe, că de vă aude cineva n-o să iasă bine.

Ce-o da Domnul. Îi urăsc! Niște slugi! Mojici! Nici nu mai știu care dintre ei e mai ticălos. Păi sigur, cine să-i ajungă la nas sfântului mucenic Petenka?

Binevoiți să lăsați spiritele. (*Bea.*) A fost el însuși pe-aici. Majestatea sa? Chiar el.

Cu cine a vorbit?

Cu soția harapului. Ce ați pierdut!... Ați poftit cam târziu. Da' de ce?

Îi mângâia mâna. Poetul nostru va fi în curând din nou ornat.

Mi se pare mie că tare-l mai urâți pe Pușkin. Îl disprețuiesc. E ridicol. Încornoratul. Țștia doi stau aici în tete-à-tête, iar el pândește lângă coloane într-un frăcușor de canalie, cu părul zburlit și ochi de lup. O să plătească el scump fracul ăsta.

Umbla un zvonișor, prințe Piotr, cum că a scris o epigramă despre dumneavoastră? Nu mai pot eu de poezelele lui lipsite de har! Ssst, mai încet.

În grădină intră Heeckeren, iar peste un timp – Pușkina.

V-am urmărit și am înțeles de ce sunteți numită Psyche a nordului. Cum ați înflorit! Ah, baroane, baroane...

Înțeleg, de altfel, că v-ați săturat de roiul cavalerilor și de complimentele lor. Luați loc, Natalia Nikolaevna. Nu vă plictisesc și eu?

O, nu, îmi pare foarte bine.

Pauză.

HEECKEREN Va veni imediat.

PUŞKINA Nu înţeleg! Despre cine vorbiţi?

HBECKEREN

PUŞKINA HEECKEREN

D'ANTHES

Ah, de ce-i răspundeţi, aşa unui prieten? Eu. sunt un trădător. O, cât rău va mai pricinii frumuseţea dumneavoastră! Redaţi-mi fiu]. prj viţi ce-aţi făcut din el! Vă iubeşte. Baroane, nu vreau să ascult asemenea cuvinte Nu, nu, nu plecaţi, vine imediat. Sunt aici, ca să puteţi schimba câteva cuvinte.

În grădină intră d'Anthes. Heeckeren se retrage mai deoparte.

Blestemat bal! Nu se poate apropia omul de dumneavoastră. Aţi vorbit tête-à-tête cu împăratul?

Pentru numele lui Dumnezeu, ce faceţi! Nu mă priviţi cu expresia asta, putem fi văzuţi din salon. Mâna dumneavoastră era în mâna lui. Mă acuzaţi pe mine de crime, dar dumneavoastră sunteţi cea perfidă.

Voi veni, voi veni. Miercuri la ora trei. Îndepărtaţi-vă de mine, pentru Dumnezeu.

De după coloane se arată Gonचारova.

Vrem să plecăm, Alexandr te caute.

Da, da. Au revoir, monsieur le baron.

Au revoir, madanr. Au revoir, mademoiselle.

Au revoir, mademoiselle. Au revoir, madame.

Muzica izbucneşte victorioasă. Puşkina şi Gonचारova pleacă.

Să ții minte toate sacrificiile pe care le-am făcut pentru tine. *(Pleacă împreună cu CVA nthes.) în salon se vede trecând Voronţova. Musafirii se apropie de ea luându-şi rămas-bun. Muzica se întrerupe brusc şi se lasă liniştea.*

Îmi plac balurile, îmi plac. Nimic de zis!

În grădină, pe acolo pe unde a venit Bogomazov, intri Voronţova. E foarte obosită, se aşază pe un mic divan.

DOLGORUKOV ăsta da ambasador! Aţi văzut cura se fac treburile? Puşkin va avea o diademă bogata: în spate coarne imperiale, iar în faţă, cele ale lui d'Anthes! Ah, ce tată adoptiv iubitor!

BOGOMAZOV Cumplit îl mai urâţi, prinţe! Ia spuneţi-mi mie,

numai mie, jur să nu afle nimeni – cine i-a trimis pamfletul anonim, din cauza căruia a

PUȘKINA D'ANTHES

PUȘKINA

GONCEAROVA

PUȘKINA

HEECKEREN

D'ANTHES

HEECKEREN

DOLGORUKOV BOGOMAZOV

Ieșit toată tărașenia? Isteață glumă, drept să vă spun! Se fac săpături de două luni și tot nu dau de făptaș. Bine lucrată! Ei, prințe, pe scurt: Cine-i?

NOLGORUKOV Cine? Eu de unde să știu? De ce-mi puneți mie această întrebare? De altfel oricine l-ar fi trimis, bine i-a făcut! Să știe altă dată. BOGOMAZOV Va ști, va ști! Ei, la revedere, prințe, în curând or să înceapă să stingă luminile.

DOLGORUKOV La revedere.

BOGOMAZOV Dar Petea, v-o spun prietenește acum la despărțire: zău, mai țineți-vă limba. (*Dispare.*) *Dolgorukov își termină șampania, iese din desis.*

VORONȚOVA DOLGORUKOV

VORONȚOVA DOLGORUKOV

VORONȚOVA DOLGORUKOV

VORONȚOVA DOLGORUKOV

VORONȚOVA

DOLGORUKOV

VORONȚOVA

Prințe: Contesă...

De ce sunteți singur? Nu v-ați plictisit? Doamne ferește, contesă, oare se poate plictisi cineva în casa dumneavoastră? A fost un bal încântător!

Iar eu m-am întristat, nici nu știu de ce. Contese, mă necăjiți. E o chestie de nervi, sunt sigur.

Nu, tristețea e fără scăpare. Câtă ticăloșie e în lume! Nu v-ați gândit vreodată, la asta?: în fiecare zi, contesă. O inimă sensibilă nu poate să nu înțeleagă acest lucru. Decăderea moravurilor ne-a pecetluit secolul, contesă! Dar de ce aceste gânduri triste? *Pendard!* Tâlharule!

Ticălosule! Sunteți bolnavă, contese! Să chem slujitorii. V-am auzit scâlbâbielile... Câtă bucurie că i se trimite unui hăituit un pamflet murdar... Dumneavoastră ați făcut-o! Și dacă nu m-aș teme să-i mai dau încă o lovitură, v-aș da în vileag! Ar trebui să fiți ucis ca un câine! Sper că veți pieri pe eșafod! Afară din casa mea! Afară! (*Dispare.*)
Lumina începe să se micșoreze.

(*singur*): A tras cu urechea. Ah, ce pisică sălbatică! O fi și asta amanta lui. Sau o îi auzit altcineva, de după colană. Da, a auzit. Din nou el, și toate din cauza lui! Ei bine, vă veți aminti voi

V.), „de mine. Vă veți aminti cu toții de mine, \-0

„;). H jur! (*Merge schiopărând spre coloane.*)

Beznă. Apoi din întuneric – luminări ascunse după paravane verzi. Noapte. Un birou într-o clădire oficială

„; La masă stă Leonti Vasilevici D u b e 11

I...; Ușa se întredeschide și apare rotmistrul de jandarmi

Rakeev.

RAKEEV Înălțimea Voastră, a venit Bitkov. DUBELT Da.

BITKOV DUBELT

BITKOV DUBELT

BITKOV DUBELT

BITKOV DUBELT

BITKOV DUBELT BITKOV DUBELT BITKOV DUBELT BITKOV

DUBELT BITKOV

Rakeev dispare și intra Bitkov.

Să trăiți, Înălțimea Voastră. A, respectele mele. Cum stai cu sănătatea, stimabile?

Ne țin rugăciunile dumneavoastră, Înălțimea Voastră.

Trebuie să recunosc că nici prin cap nu mi-a trecut să mă rog pentru tine. Ei, ești sănătos?

Ce vizite ai făcut astă noapte?

Cuprins de neostenite griji și întrucât...

De grijile tale, majestatea sa nu are nevoie. Ce ți s-a poruncit? Să îndeplinești cât mai bine o urmărire secretă. Și nu vorbești așa de înflorit, că nu ești în amvon.

Am înțeles. În urmărirea secretă a cameriuncherului Pușkin am pătruns în chiar locuința lui.

Ia te uită ce descurcăreț. Și n-ai primit nicio scatoalcă?

M-a ferit Dumnezeu.

Cum îl cheamă pe lacheul lui? Frol parcă?

Nikita.

E un gură-cască Nikita ăsta. Mai departe.

Prima cameră, Înălțimea Voastră, e sufrageria...

Lasă asta.

A doua – salonul. În salon pe pian sunt scrierile domnului cameriuncher.

Pe pian? Și ce fel de scrieri? S-a iscat din cer furtuna / Și zăpada viscolește. / Ba ca fiara urlă-ntruna, / Ba ca un copil scâncește, / Ba mai zgâlțâie oleacă / Paiele pe-acoșe riș / Ba ca un drumeț se-apeacă, / Bate-n geafii) așa, furiș. / S-a iscat din cer furtuna / Și zăpada viscolește. / Ba ca fiara urlă-ntruna, / Ba ca un copil scâncește.

DUBELT Ce comoară de memorie ai! mai departe. BITKOV Cu mare primejdie am pătruns de două ori în cabinet, care e plin de cărți. DUBELT Ce fel de cărți?

BITKOV Am reținut ce am putut, Înălțimea Voastră. În stânga semineului Bufnița – pasăre de noapte”, Cavaleristul-fecioară, Povestea vestitului hoț „r-Ivan-Kain... și despre beție, și despre lecuirea respectivei întru povața tuturor... apărută în tipografia universitară...

DUBELT Ultima carte ți-o recomand. Bei? BITKOV Nu pun picătură în gură. DUBELT Să lasăm cărțile. Mai departe. BITKOV Azi am descoperit pe raft un bilet de foarte mare importanță: „Vino la mine imediat, de nu, se „i-tâbu va întâmpla o nenorocire”. Semnătura William. /:: –; h Juck; 5 n; Dubelt sună. Intră Rakeev.

DUBBLT Cheamă-l pe Vasili Maximovici.

„Ii Rakeev iese. Intră Vasili Maximovici, un /. funcționar în civil.

„William Juck. VASILI MAXIMOVICI

Am scotocit peste tot, Înălțimea Voastră, nu există nimeni cu acest nume în Sankt-Petersburg. DUBELT Până mâine aveți grijă să apară. VASILI MAXIMOVICI

Mă aflu într-o totală încurcătură, Înălțimea Voastră, nu există așa ceva. DUBELT Mare minune... Să dispărească un englez la Petersburg? RAKEEV (intră): Înălțimea Voastră, Ivan Vârfolomeevici

Bogomazov, în aceeași problemă. DUBELT Da.

Rakeev iese. Intră Bogomazov.

BOGOMAZOV Vă cer iertare, Înălțimea Voastră. Căutați dosarul Juck? E Jukovski, îi place să semneze așa în glumă.

DUBELT (făcându-i semn lui Vasili Maximovici): Bine. (Către

Bogomazov.) Fiți bun și așteptați acolo, Ivan Vârfolomeevici, vă primesc numai de cât. *Vasili Maximovici și Bogomazov ies.*

BITKOV DUBELT

BITKOV

DUBELT BITKOV

DUBELT BITKOV

DUBELT

BITKOV DUBELT

BITKOV DUBELT

BITKOV DUBELT

Hai, spune dacă nu ești o vită încălțată durg toate astea? Paraziților! Preceptorul moștenitorului imperial, Vasili Andreevici Jukovski. consilier de stat titular. Păi nu trebuia să-i cunoști scrisul?

Ah, ce, gafă! Sunt vinovat, Înălțimea Voastră!... Ai pus pe jărat tot departamentul. Meriți o bătaie soră cu moartea! mai departe. Tot astăzi, spre seară, a apărut pe masă o scrisoare adresată unui străin. Iar un străin?

Unui străin, Înălțimea Voastră. De la ambasada olandeză. Domnului baron Heeckeren de pe Nevski Prospekt.

Bitkov! (*întinde mina.*) Scrisoarea, dă-mi scrisoarea! O vreau pentru o jumătate de oră. Înălțimea Voastră, cum adică – scrisoarea? Spuneți și dumneavoastră: de-abia intri, pentru o clipă, în cabinet, îți tremură mâinile... și pe urmă, dacă – vine și își dă seama că lipsește scrisoarea... E riscant!

Când primești leafa nu vă tremură nici unuia mâinile. Să-mi afli exact când și cine va duce scrisoarea, cine o va primi la ambasadă și cine va aduce răspunsul. Du-te.

Am înțeles. Înălțimea Voastră, porunciți să mi se facă formele pentru leafă.

Leafă? Pentru Juckul ăsta, s-ar fi convenit să ne mai dai tu ceva. Mergi la Vasili Maximovici. spune-i că poruncesc să-ți treacă treizeci de ruble. Ce să fac cu treizeci de ruble, Înălțimea Voastră? Am copilași...

„Și merse Iuda Iscarioteanul la arhierei, iar ei îi făgăduiră arginți...” Și erau acei arginți, amice dragă, în număr de treizeci. În amintirea lui pe toți vă plătesc așa.

Înălțimea Voastră, milostiviți-vă măcar cu treizeci și cinci.

Suma asta e prea grandioasă pentru mine. Du-te și spune-i lui Ivan Vârfolomeevici Bogomazov să vină la mine.

Bitkov pleacă. Intra. Bogomazov.

BOGOMAZOV DUBELT

BOGOMAZOV DUBELT

BOGOMAZOV

DUBELT BOGOMAZOV

DUBELT BOGOMAZOV

DUBELT BOGOMAZOV

DUBELT BOGOMAZOV

DUBELT BOGOMAZOV

DUBELT BOGOMAZOV

DUBELT

BOGOMAZOV

DUBELT

BOGOMAZOV DUBELT

BOGOMAZOV DUBELT

Înălțimea Voastră, binevoiți să ghiciți ce hârtie-i asta?

Ce să mai stau] a ghicit. E copia scrisorii către Heeckeren.

Leonti Vasilie\ici, sunt e ci un vrăjitor. (*îi dă hârtia.*)

Ba dumneavoastră sunteți vrăjitor. Cum de ați reușit-o și pe asta?

Ciorna scrisoricii a fost aruncată într-un coș. Din păcate, nu-i completă. Vă mulțumesc. A fost trimisă? Măine o duce lacheul. Mai e ceva, Ivan Vârfolomeevici? Am fost la un dejun literar la Saltikov. Ce mai zice bătrânul ăla mincinos? Ceva îngrozitor! Pe majestațea sa împăratul îl numește „le grand bourgeois”... (*Scoate o Mrtie.*) Și tot atunci Petea Dolgorukov mi-a dat să copiez... Șchiopul? Chiar el.

Așa. Mai e ceva, Ivan Vârfolomeevici? Balul Voronțo” vilor. (*îi dă o Mrtie.*) Vă mulțumesc.

Leonti Vasilievici, ar trebui să fiți mai atenți cu șchiopul de Petka. Ce poaț» se scoată pe gură e în afara închipuirii omenești! Pe toți îi tace mojici. Să i se rupă al doilea picior și tot ar fi prea puțin. Zice că se trage dintr-un sfânt mucenic. Va veni și rândul mucenicilor. Vă salut respectuos, Înălțimea Voastră, îmi faceți servicii inestimabile, Ivan Vârfolomeevici. Voi avea plăcerea să-i vorbesc contelui de dumneavoastră.

Leonti Vasilievici, sunt de-a dreptul impresionat, îmi fac pur și simplu datoria... înțeleg, înțeleg. De niște bănuți n-ați avea cumva nevoie, Ivan Vârfolomeevici? Păi, vreo două sute de rublișoare n-ar

strica. Eu vă scriu trei sute, să fie cifra rotundă, treizeci de galbeni. Spuneți-i vă rog lui Vasili Maximovici.

Bogomazov face o plecăciune, se retrage.

NIKOLAI I

DUBELT

NIKOLAI I DLBELT

NIKOLAI 1 DUBELT

NIKOLAI I DUBELT

BENKENDORF

DUBELT

NIKOLAI I

(Citește hârtiile aduse de Bogemazov): ... S-a iscat din cer furtuna și zăpada viscolește". *(Aude ceva, se uită pe geam, își îndreaptă epoleții.1 Ușa se deschide, apare jandarmul Ponomariov, (n urma lui intră pe ușă. N i k o 1 a i I, într-o cască de cuiră. sier și manta militară, iar în urma lui – Benkendorf să trăiți majestatea voastră imperială. În statul major al corpului de jandarmi, majestate, totul e în bună ordine.*

Treceam pe-aici cu contele și sm văzut că la tine arde lumina. Lucrezi? i\ u te-am deranjat? Ponomariov, mantaua.

Ponomariov ia mantaua lui Nikolai I și pe cca. a lui Benkendorf, iese.

(așezându-se): Stai jos, conte. Stai jos, Leonti Vasilievici.

(rămânând în picioare): Am înțeles, majestatea voastră. La ce. lucrezi?

Citesc poezii, majestate. Mă pregăteam să-i dau raportul excelenței sale.

Tu raporptază-i, eu n-am să vă deranjez. *(Ia o carte, o cercetează.)*

Uitați, excelență, derbedei răspândesc în manuscris poeziile lui Pușkin legate de tabloul lui Briullov cu *Răstignirea*. Țineți minte, ați poruncit să se pună strajă la tablou? Din păcate, sunt doar fragmente. *(Citește.)* „Când marea ceremonie era pe terminate / Și se sfârșea în chinuri sfânta divinitate / De-o parte și de alta a crucii – lemn dătător de viață / Stăteau față-n față / Maria păătoasa și Sfânta Fecioară / Cufundate în tristețe amară. / Dar acum, la poalele crucii preacinstite, zăresc, / De parcă-ar fi la poarta demnitarului orășenesc... Aici e o omisiune. Ce titlu are? *Puterea laică*.”

Omul acesta e capabil de orice, numai de ceva bun nu. Nfci

evlavie pentru Dumnezeuire, nici dragoste pentru patrie... Ah, Jukovski! Îi tot ia apărarea... Cum de nu-și înghite limba!... Păcaw de familie, păcat de soția lui, e o femeie cu inimă, „i Continuă, Leonti Vasilievici.

DUBELT

BENKENDORF

DUBELT

NIKOLAI I

DUBELT

NIKOLAI I DUBELT

BENKENDORF

NIKOLAI I

BENKENDORF DUBELT

BENKENDORF DUBELT

NIKOLAI I

DUBELT

NIKOLAI I

BENKENDORF

NIKOLAI I

DUBELT

NIKOLAI I

BENKENDORF

În afară de asta, la studentul Andrei Sitnikov s-a găsit în timpul percheziției o scurtă poezie, semnată de asemenea: A.S. Pușkin. Citește, te rog.

Îmi permit să raportează, majestate, e jenantă. (*răsfoind cartea*): Citește-o. (*citește*): Astăzi în Rusia lege nu-i Un par e – și-o coroană-n A'arul lui. El a scris-o?

În copie e semnată A. Pușkin. Deosebit de interesant e faptul că oricine-ar scrie asemenea ticăloșii, tot domnului Pușkin i-ar fi atribuite. Așa-i personajul. Ai dreptate. (*Către Dubelt.*) Cercetați. Mai e ceva urgent?

Cum să nu, excelență: nu mai târziu de poimâine aștept un duel în capitală. Între cine și cine?

Între cameruncherul curții majestății sale-Alexandr Sergheevici Pușkin și baronul Egor Osipovici Heeckeren-d'Anthes locotenent în corpul cavaleriei de gardă. Am copia manuscrisului unei scrisori jignitoare a lui Pușkin către baronul Heeckeren-tată!. Citește scrisoarea.

(*Citește*): „Ca o bătrână depravată, ați pândit-o pe soția mea pe la colțuri și i-ați vorbit de dragostea bastardului dumneavoastră. Și când, bolnav de o boală rușinoasă, rămânea acasă, Dumneavoastră spuneți...” Omisiune. „Nu doresc ca soția mea să mai asculte predicile dumneavoastră părintești”. Omisiune. „... Fiul dumneavoastră s-a încumetat să-i vorbească fiindcă-i o haimana și o canalie. Am onoarea să...”

Va termina rău! Ți-o spun eu, Alexandr Hristo-forovici, va termina rău. Acum văd clar. E un duelgiu, majestatea voastră. E adevărat că Heeckeren a șușotit cu Pușkina?” (*aruncând o privire pe hârtie*): E adevărat, majestate. Ieri la balul Voronțovei.

Ambasador... iartă-mă, Alexandr Hristoforovici, că te-am încărcat cu o asemenea povară. E un chin curat!

Aceasta-mi este datoria, majestate.

— NIKOLAI I Cită nerușinare în viața acestui om. Cu nimic's; niciodată nu-și va spăla petele în ochii urmașiloj Dar timpul se va răzbuna pentru aceste poezii și pentru faptul că talentul nu l-a folosit într-un pro. slăvirea, ci spre defăimarea cinstei naționale. Și nici moarte de creștin nu va avea. (*Se scoală.*) Noaptea bună. Nu mă conduce, Leonti Vasi-lievici. Am stat cam mult, e timpul să merg] a culcare. (*Pleacă însoțit de Benkendorf.*)

Peste diva timp Benkendori se întoarce. Bună inimă are împăratul. O inimă de aur.

Pauză.

Ce facem, deci, cu duelul? Asta cum o să poruncească excelența voastră. *Pauză.*

Binevoiți să trimiteți la locul duelului, să fie prinși asupra faptului și judecați. Fiți atent – locul poate fi schimbat. DUBELT înțeleg, excelență.

Pauză.

BENKENDORF DUBELT

BENKENDORF DUBELT

BENKENDORF

BENKENDORF DUBELT

BENKENDORF DUBELT

BENKENDORF

DUBELT

BENKENDORF

DUBELT

D'Anthes cum țintește? E un as – la zece pași.

Pauză.

Îmi pare rău de împărat. O da, chiar foarte rău!

Pauză.

(*sculându-se*): Luați măsuri, Leonti Vasilievici, să nu greșescă oamenii, să nu cumva să meargă în altă parte... Am înțeles, excelență. Noapte bună, Leonti Vasilievici. (*Iese.*) (*singur*): „S-a iscat din cer furtuna și zăpada viscolește...” „în altă parte”! Ție ți-e ușor să vorbești... „S-a iscat din cer furtuna...” „în altă parte”? (*Sună.*)

Ușa se întredeschide.

Să vină la mine rotmistrul Rakeev. *Întuneric.*

CORTINA

Actul al treilea

Locuința lui Heeckeren. Covoare, tablouri, colecții de arme. Heeckeren stă și ascultă o cutiuță muzicală. Intră d'Anthes.

D'ANTHES Bună ziua, tată.

HEECKEREN A, scumpul meu băiat, bună ziua. Hai, vino încoace, așază-te. Nu te-am văzut de mult și mi-era dor de tine. De ce ai figura asta nemulțumită? Hai, destăinuiește-te. Tăcerea ta îmi pricinuiește durere.

D'ANTHES *J'étais tres fatigue ces jours-ci*¹. Sunt bântuit de spleen. De trei zile nu se mai termină viscolul. Cred că de aș trăi aici o sută de ani, tot nu m-aș obișnui cu clima asta. Nu-i decât alb în jur și zăpadă viscolită.

Ești bântuit de tristețe. Nu e bine! Zăpadă, zăpadă, zăpadă... Te apucă urâtul. Ai impresia că din clipă în clipă vor apărea lupii pe străzi.

Eu unul m-am obișnuit în acești paisprezece ani. Îl *il y a pas d'autre endroit au monde, qui me donne, comme Petersbourg, le sentiment d'être à la maison*². Când mă plictisesc, fug de oameni, mă închid în casă. Mă bucur de lucrurile frumoase, și plictiseala fuge. Ia ascultă ce minune! Azi am cumpărat-o.

Cutia cântă.

HEECKEREN D'ANTHES

HEECKEREN

D'ANTHES HEECKEREN

Nu înțeleg slăbiciunea ta pentru prostiile astea. O nu, astea nu-s prostii. Îmi plac obiectele așa cum femeilor le plac cârpele. Dar ce-i cu

tine?

În

1 în ultima vreme m-am simțit tare obosit (fr.).

2 Nu există un alt loc pe lume care să-mi dea, ca Pe ters-burgul, sentimentul că sunt acasă (fr.).

D'ANTHES HEECKEREN

D'ANTHES

HEECKEREN

D'ANTHES HEECKEREN

D'ANTHES HEECKEREN

D'ANTHES HEECKEREN

SLUJITORUL

HEECKEREN D'ANTHES

HEECKEREN D'ANTH – fu

picioare

Mi-e urât, tată.

De ce ai făcut asta, Georges? Ce bine, ce liniștiți trăiam amândoi!

E ridicol să vorbim acum despre asta. Tu știi ce mai bine că nu puteam să nu mă-nsor cu Eka-terina.

Asta ziceam și eu: pasiunile tale mă vor omorî De ce ne-ai distrus căminul? În clipa când în casa noastră a apărut o femeie, m-a cuprins neliniștea am senzația că am fost izgonit din colțișorul meu! Te-am pierdut pe tine, a intrat în casă sarcina gălăgia, strada. Urăsc femeile. *Ne croyez pas de grâce que faie oublié cela*1... O știu foarte bine.

Ești nerecunoscător. Mi-ai călcat în liniștea.

E insuportabil. Uită-te, toate s-au învălmășit și au dispărut.

Ei și acum de ce te mai poți plânge? Doar ai s-o vezi? Dorințele tale s-au împlinit. Iar la ale mele nu se gândește nimeni. Zău, un altul de mult ți-ar fi întors spatele.

Vreau s-o duc pe Natalia la Paris. Cum? O, Doamne! La asta nici eu nu m-am așteptat. Te-ai gândit la ce spui? Deci nu ți-e de ajuns că mi-ai răpit liniștea, vrei să-mi distrugi și viața. Să-ți părăsești nevasta gravidă și să o răpești pe sora ei! Monstruos! Ce ai de gând să faci cu mine? Toată cariera, totul s-a terminat! N-o să-mi mai rămână nimic. Dar nu, nu pot să cred. Cită cruzime rece! Cât egoism! Și, în sfârșit, ce nebunie!

Ciocănit în ușă. Da, da.

(*aduce o scrisoare*): Pentru excelența voastră (*Iese.*)

Un moment, îmi permiți? Te rog.

Heeckeren citește scrisoarea, o scapă jos.

Ce e?

Ți-am spus eu? Citește.

(*citește*): Da... Da.

Pauză.

D'ANTHES HEECKEREN

HEECKEREN Cum își permite! A uitat cu cine are de-a face! Îi distrug!... Mie?!

Pauză.

Nenorocirea. Uite că a venit nenorocirea. Ce-ai făcut cu mine? Mă acuzi de mârșăvia altuia? E o fiară turbată! Georges, m-ai împins în brațele unui duelgiu.

D'ANTHES O, nu te grăbi. (*Trece la fereastră.*) Totu-i acoperit, totu-i înmormântat... ÎS a-i vorba de tine. Domnul acesta n-are un stil prea grozav. Nu înțeleg de ce și-a imaginat că e scriitor. Are un stil prost, am spus-o întotdeauna. Nu te prefăce. De ce te-ai strecurat în casa lui? Ce rol m-ai pus să joc? S-a mai aruncat asupra noastră odată. Nici acum nu-mi iese din minte fața lui cu dinții rânjiți. De ce vrei s-o seduci? O iubesc.

Să nu mai spui asta. Nu iubești pe nimeni, cauți plăceri! Nu mă contrazice! Ce să fac acum? Să-l provoc? Dar cum l-aș mai putea privi în ochi pe rege? Și chiar dacă prin cine știe ce minune aș reuși să-l omor... Ce-i de făcut? *Bătaie la ușă.* Slujitorul îl introduce pe S t r o g a - n o v. *E orb.* Slujitorul iese.

HEECKEREN

D'ANTHES HEECKEREN

STROGANOV

HEECKEREN STROGANOV

HEECKEREN

D'ANTHES HEECKEREN

Miile excuses... Iertați-mă, dragă baroane, că am întârziat la masă, dar ascultați numai ce se petrece... Eu nu țin minte un astfel de viscol. Conte, oricând sunteți oaspetele meu dorit. *Pipăind mâna lui d'Anthes*): Este tânărul baron Heeckeren. Vă recunosc mâna. Dar e de gheață. V-a tulburat ceva?

Conte, ni s-a întâmplat o nenorocire. Ajutați-ne cu un sfat.

Adineaori am primit o scrisoare îngrozitoare de la un om care ne urăște, pe mine și pe Georges.

Eu nu sunt pentru darea în vileag a acestei scrisori.

O nu. Tu nu te poți amesteca, doar îmi este adresată mie. Iar contele îmi este prieten. Scrisoarea e trimisă de Pușkin.

1 Să nu crezi că am uitat asta (fr.). 532

„STROGANOV De Alexandri

HEECKEREN

STROGANOV

HEECKEREN

STROGANOV

HEECKEREN

STROGANOV HEECKEREN

STROGANOV

D'ANTHES STROGANOV

D'ANTHES

Da. Dușmanii noștri au răspândit o bârfă calom, nioasă și ăsta-i motivul ieșirii lui mârșave. Gelosul ăsta turbat își închipuie că baronul d'Anthes îi dă atenție soției sale. Iar ca să mărească jignirea mi se adresează mie cu o scrisoare plină de in jurii.

Nepoata mea promitea să devină o frumusețe. Acum nu pot să-mi dau seama, din păcate, dacă aceste speranțe s-au adevărit. Vă rog dinainte să mă scuzați pentru ce veți auzi acum. (*Citește.*) nAți codoșit părintește pentru fiul dumneavoastră... ca o bătrână depravată... ați pândit-o pe soția mea pe la colțuri, și i-ați vorbit de dragostea bastardului dumneavoastră...” În pornirea lui stropește cu noroi chiar numele curat al mamei! Nu știu cine i-a șoptit acestui nebun că eu l-aș fi ațâțat pe Georges! mai departe scrie că Georges ar fi bolnav de o boală rușinoasă. îi împroașcă cu injurii de birjar, îl amenință! Nu, nu pot citi mai departe.

Nu-ți vine să crezi că asta o scrie un nobil rus. Ah, ce secol! Ce depravare! Dragă baroane, nu vă aruncă numai dumneavoastră mânușa. Dacă-i scrie în acest fel reprezentantului unui cap încoronat, provoacă toată societatea. E un carbonar. Da, baroane, e grav. E o scrisoare periculoasă.

Și acum ce trebuie să fac? Să-l provoc eu, reprezentant regal plenipotențiar? Conte, sunt dezorientat. Ajutați-mă cu un sfat. Să-l provoc eu? O, nu.

A țâșnit ca o fiară veninoasă! Baronul d'Anthes nu i-a dat niciun prilej.

După această scrisoare, baroane, nu mai are importanță dacă baronul d'Anthes i-a oferit vreun prilej sau nu. Dar dumneavoastră nu vă puteți bate cu el. Să nu se spună despre baronul d'Anthes că și-a trimis tatăl...

Ce să se spună despre mine?

Dar nu se va spune, presupun. *(Către Heeckeren.)*

Trebuie să îi scrieți că-l provoacă baronul d'Anthes. Iar despre dumneavoastră adăugați numai atât că veți reuși să-i impuneți respectul cuvestit titlului dumneavoastră.

Așa va fi.

HEECKEREN

HEECKEREN

HEECKEREN

D'ANTHES

HEECKEREN

D'ANTHES

DANZAS HEECKEREN

DANZAS HEECKEREN

DANZAS

HEECKEREN D'ANTHES

Da, așa va fi. Vă mulțumesc infinit, conte, am abuzat prea mult de atenția dumneavoastră. Dar vă implor să vă gândiți la toată greutatea jignirii care mi s-a adus. Să mergem, conte, masa e pusă. *(Îl conduce pe Stroganov.)*

D'Anthes rămâne singur. „Deodată trânteste cutia de podea. Aceasta îi răspunde cu un scâncet. Ia pistolul, trage fără să țintească într-un tablou. Intră în grabă Hekkeren.

Ce faci?! Ah, inima!

D'Anthes se întoarce în tăcere și pleacă, întuneric.

Din întuneric se întrupează un asfințit de iarnă însângerat. Un pârliaș între nămeți. Un pod încovoiat. Liniște și pustiu. După un timp pe pod urcă Heeckeren. E neliniștit. Caută ceva cu privirea în depărtare, se pregătește să meargă mai departe. În acest moment se aude o împușcătură stinsă de pistol. Heeckeren se oprește, se apucă cu mâinile de balustradă. Pauză. Apoi din nou un pocnet înăbușit în depărtare.

Heeckeren se crispează. Pauză.

Pe pod urcă d'A n thes. Mantaua îi atârână pe un umăr și Se urăște pe jos. Tunica e însângărată și plină de zăpadă. Mâneca tunicii e tăiată. Mina îi e înfășurată într-o batistă însângărată.

Cerule! O ceruri! Vă mulțumesc! (*își face cruce.*) Sprijină-te de mine. Batista, ia batista! Nu. (*Se apucă de balustradă, scuipe sânge.*) Pieptul, pieptul e întreg? A țintit bine. Dar n-a avut noroc... *Pe pod urcă Danzas.*

Caleașca-i a dumneavoastră? Da, da.

Binevoiți s-o cedați adversarului. O da, da.

Vizitiu! Ei tu, din caleașca! Ocolește pe jos, e acolo un drum! Ce te holbezi, prostule! Vino pe drumul celălalt până în poiană! (*Fuge de pe pod.*) (*încet*): Dar celălalt? Nu va mai scrie nimic.

Întuneric.

Din întuneric răsare sfârșitul unei zile de iarnă. În locuința lui\Pușkin, Ungă șemineul din cabinet, stă în fotoliu N i k i – Lt a, poartă ochelari și are un caiet în mâini.

NIKITA

BITKOV

NIKITA BITKOV

NIKITA BITKOV NIKITA BITKOV NIKITA

BITKOV

NIKITA BITKOV NIKITA

BITKOV

NIKITA JUKOVSKI

NIKITA

JUKOVSKI

GONCEAROVA JUKOVSKI

(*citește*): „O, nu-i pe pământ fericire...” Da. n-aven, noroc... „doar pacea și-un liber temei...”

— A stnici pe-atât. Să nu dormi nopțile, ce liniște mai e și asta... „Demult obosit de lăbă, visez să mi scutur de jug. Spre purul lăcaș al plăcerii și. al muncii curate să fug...” Ce fugă? La ce s-a gândit?

Intră B i t k o v. Nu înțeleg. Unde să fugă?

„Spre puiul lăcaș al plăcerii și-al muncii curate...” Nemaipomenit, Nikita Andreevici! Tu de unde știi? Am fost ieri la palatul Șepelev, la domnul Jukovski, am reparat acolo o lunetă. Le-a citit musafirilor chiar aceste versuri.

Aha... Și?

Au avut un ecou pozitiv. Ziceau că e profund.

De profund o fi profund, dar...

Dar el unde e?

A plecat să se plimbe cu Danzas, pesemne că au luat-o spre coline.

De ce cu Danzas? Colonelul Danzas adică? Și de ce nu s-a întors până acum?

Ciudat mai ești astăzi. Te pomenești că ai băut?

Mă gândesc că-i târziu. E timpul mesei.

Da' tu de ce ești neliniștit? Te pomenești că te-a poftit la masă. Mai bine uită-te la pendula din cabinet. Cum ai reparat-o? Arată ora unu și bate de treisprezece ori.

Să vedem. O să punem îndată mecanismul la punct. (Pleacă în fundul cabinetului.) Clopoțelul. Din sufragerie în salon intră J u k o v's k 1.

Poftiți, excelență.

Cum adică, s-a dus să se plimbe? Nu-i acasă?

Numai Alexandra Nikoleevna. Iar copilașii s-au dus cu dădaca la prințesă. Ce vor să însemne toate astea, te întreb? Intră Gončearova.

O, prieten neprețuit! Bună ziua, Vasili Andreevici!

Bună ziua, Alexandra Nikolaevna. Permiteți-*111 să vă întreb, ce însermnă este? Nu sunt un bă: ețas» Alexpndra Nikoleevna!

JUKOVSKI

GONČEAROVA JUKOVSKI

GONČEAROVA JUKOVSKI

GONČEAROVA

JUKOVSKI

NIKITA JUKOVSKI

NIKITA JUKOVSKI

NIKITA JUKOVSKI

Ce v-a tulburat într-atât, Vasili Andreevici? Luați loc... Cum stați cu sănătatea? *Ma santé est gatee par les attaқиics de nerfs*1. Și toate din cauza lui! Dar ce s-a întâmplat?

Iertați-mă! Ieri l-am întâlnit pe când trece* într-o goană nebună cu birja, îmi strigă că nu poate să treacă pe la mine și mă roagă să trec eu pe la el azi. Eu îmi amân treburile, vin aici, iar el, vezi Doamne, a plecat să se plimbe! Iertați-l vă rog, trebuie să fie o încurcătură la

mijloc. Ați merita să fiți sărutat pentru grija pe care i-o purtați lui Alexandr. Ah, n-am nevoie de niciun fel de sărutări... Vai, iertați-mă, am întrecut măsura... Renunț la cuvintele mele. Și pentru ce mă zbat, dacă-mi îngăduiți să vă-ntreb? N-apuci să aranjezi ceva, că el a și stricat totul. Și ai fi zis că nu-i năpăstuit de natură în ceea ce privește inteligența. Acuma însă s-a prostit de tot, ar trebui bătut! Dar ce s-a întâmplat, Vasili Andreevici? S-a întâmplat că țarul e supărat pe el, asta s-a întâmplat. Ascultați. Acum trei zile, la bal, majestatea sa... Dar ce să mai?... Ce pot să spun? Era să mor de rușine... El, vezi Doamne, stă lângă o coloană îmbrăcat în frac și în nădragi negri... iertați-mă, Alexandra Nikolaevna. Nikita! *Intră X i k i t a.*

Ce i-ai dat boierului să îmbrace la bal alaltăieri? Fracul.

Uniforma trebuia să i-o dai, înțelegi, uniforma. Domnia sa a poruncit. Nu-i place uniforma. Și ce dacă nu-i place? Dacă ți-ar fi poruncit să-i dai halatul? Asta-i datoria ta, Nikita. Du-te, du-te.

Of, ce năpastă... (*Iese.*)

Scandal. Împăratului nu-i plac fracurile, împăra-ul nu poate suferi fracurile. Și de altfel nici n-avea dreptul! I s-a conferit uniforma odată cu funcția! E nedemn, e necuviincios! Și de-ar fi numai fracul! A început din nou să vorbească de

1 Sănătatea mi-e distrusă din cauza crizelor de nervi, (*fr.*).

GONCEAROVA

JUKOVSKI

GONCEAROVA JUKOVSKI

GONCEAROVA

JUKOVSKI GONCEAROVA

JUKOVSKI

GONCEAROVA

JUKOVSKI GONCEAROVA

JUKOVSKI GONCEAROVA

JUKOVSKI GONCEAROVA

JUKOVSKI

demisie. A și găsit momentul! Și nici măcar ne muncește, Alexandra Nikolaevna. Unde-i istoria pe care a promis-o? Se vorbește iar despre niște poezii de-ale lui... Mai țineți minte ce a fost?... *§j cum are atâția binevoitori... Credeți-mă,ăștia de-abia așteaptă să își împuie urechile. E îngrozitor ce spuneți, Vasili Andreevici! Dar e atât de tulburat, atât de bolnav în ultima vreme... Câteodată închid ochii și am.

impresia că zburăm într-o prăpastie... Totul s-a încâlcit... Trebuie descâlcit! Toate astea-s mofturi. Împăratul are o inimă de aur, da' nu trebuie pusă la încercare. Nu trebuie pusă la încercare. Aveți grijă, Alexandra Nikolaevna. Spuneți-i Nataliei Nikolaevna: dacă el va pierde bună voința împăratului, nu se va mai putea îndrepta nimic! Cum să vă mulțumim, Vasili Andreevici? Ce mulțumiri!... Nu-i sunt dădacă! Vrei să faci rău? Fă, omule, fă, că ție ți-l faci! Rămâneți cu bine, Alexandra Nikolaevna. Ah, nu, nu... Cum se poate? Mai stați, așteptați-], o să vină, vine îndată... Nici n-am de gând să-l văd, și nici timp. Lăsați supărarea, fiți îngăduitor cu el. Se va îndrepta...

Ah, zău, Alexandra Nikolaevna. *En cette dernière ckose je ne compte gv. ere1.* (Merge spre ușă, observă pe pian un teanc de cărți.) Astea nu le-am văzut încă. Un nou Oneghin? A, foarte bine. Azi l-au adus de la tipografie. E bine. Foarte bine.

Am și ghicit astăzi după cartea asta.

Cum se ghicește după carte? ghiciți-mi și mie.

Spuneți o pagină.

O sută patruzeci și patru.

Rândul?

Păi, cincisprezece.

B i t k o v apare lângă șemineul din cabinet.

GONCEAROVA (citește): „Alte dorinți aud venind pe drum...”

JUKOVSKI Pentru mine? E adevărat... GONCEAROVA „Tristeții noi îi sunt de-acum pereche...”

JUKOVSKI Adevărat, adevărat...

Pe asta chiar că nu mai contez fi;.

GONCEAROVA JUKOVSKI

GONCEAROVA JUKOVSKI

GONCEAROVA JUKOVSKI

GONCEAROVA „în primele speranțe n-am nicicum...”

BITKOV (în șoaptă): „Și rău îmi pare de tristețea veche”.

(Dispare din cabinet.) JUKOVSKI Cum? GONCEAROVA „Și rău îmi pare de tristețea veche”.

JUKOVSKI Of, of... Cum îi izvorăsc ideile dinlăuntrul inimii! Și găsește atât de ușor cuvântul material care să le întrupeze! E inspirat, inspirat! O, sânge meridional!... Nătâng nerecunoscător. Ar trebui biciuit! Bătut!

Amurgul învăluie camera.

Iar acum ghiciți-mi dumneavoastră.

Pagina?

O sută treizeci și nouă.

Rândul?

Tot cincisprezece.

(citește): „Este plăcut c-o epigramă să-ți sfârteci clin senin dușmanul...”

Pușkina se oprește în ușă.

Nu, nu prea se potrivește... „Este plăcut c-o epigramă să-ți sfârteci din senin dușmanul... Și mai plăcut e în tăcere să-i pregătești cinstit coșciug...” Nu, nu am nimerit-o, Alexandra Nikolaevna. A, iertați-mă, Natalia Nikolaevna. Ne facerii și noi de lucru, citim versuri...

PUȘKINA Bună ziua, Vasili Andreevici, sunt bucuroasă că vă văd. Citiți cât vă place, eu una nu ascult niciodată versuri. În afară de ale dumneavoastră... JUKOVSKI Natalia Nikolaevna, nu vă e frică de Dumnezeu? PUȘKINA În afară de ale dumneavoastră, Vasili Andreevici. *Votre dernière ballade vra fait un plaisir infini*¹ JUKOVSKI Nu vreau să aud, nici nu vreau să aud!

În cabinet bate pendula.

Ah, Doamne! Sunt așteptat la prințul moștenitor!... *Au revoir, chere madame, je n'lap rgoas, que je suis trop bavardr*... PUȘKINA Luați masa cu noi.

1 Ultima dumneavoastră baladă mi-a făcut o plăcere nespusă (fr.).

2 La revedere, scumpă doamnă, văd că sunt prea vorbăreț (fr.).

GONCEAROVA

PUȘKINA GONCEAROVA

PUȘKINA GONCEAROVA

PUȘKINA

JUKOVSKI: Mulțumesc, dar nu pot nicicum. *Au revoir. niadej*⁷ cf-\< – *moiseiie* Fiți bună deci și spuneți-i totul. Vă rog să nu mă conduceți. (Iese.) *Amurg*.

Tașa, Vasili Andreevici a venit să ne spună ce neplăceri a provocat fracul acela de la bal. Ce plictiseală! Și l-am prevenit doar. Ce-i cu tine? Lasă-mă.

Nu pot să te-nțeleg. Nu vezi că toate încurcăturile astea se întâmplă fiindcă e nefericit? Iar tu ești atât de nepăsătoare la tot ceea ce poate deveni motivul unei nenorociri pentru întreaga familie. De ce

nimeni și niciodată nu m-a întrebat dacă eu sunt fericită? De la mine nu știți decât să pretindeți... Dar i-a fost vreodată cuiva milă de mine? Ce mai vreți de la mine? I-am născut copii, și toată viața ascult poezii, numai poezii... N-aveți decât să le răscitiți! E fericit Jukovski, și Nikita e fericit, și tu ești fericită... și lăsați-mă în pace. Nu-i a bine ce se întâmplă în inima ta, nu-i a bine. Văd eu: tu nu-l iubești. Mai multă dragoste nu pot da. Din păcate îți știu gândurile. Și mă doare sufletul pentru familie.

N-ai decât să le știi. *(Pauză.)* Află că și astăzi trebuia să mă întâlnesc cu el, și n-a venit. Și mi-e urât.

Deci iată pe ce cale o iei.

Pe tine ce te frământă? Doar nu rămâne singur!

Tu îi faci curte, iar eu mă uit la asta uite așa. *(Duce degetele la ochi.)*

Ai înnebunit! Nu-ți permit să-mi vorbești așa, nu-ți permit? Mi-e milă de el, toți l-au părăsit!

— Uită-te în ochii mei...

(În ușa): Colonelul Danzas vă roagă să-l primiți-Refuză-l, nu-l pot primi.

(intră îmbrăcat în manta): Îmi cer iertare. Va trebui să mă primiți. L-am adus pe Alexandr

Sergheevici. E rănit. *(Către Nikita.)* Ei, ce stai?

Ajută și tu să-l aducă înăuntru! Dar cu atenția să nu-l zdruncinați.

Maică Precistă! Alexandra Nikolaevna, nenorocire!

GONCEAROVA

PUȘKINA GONCEAROVA

PUȘKINA

GONCEAROVA PUȘKINA

GONCEAROVA

PUȘKINA NIKITA

PUȘKINA DANZAS

NIKITA

DANZAS

GONCEAROVA DANZAS

PUȘKINA

DANZAS

PUȘKINA DANZAS

BITKOV

GONCEAROVA DANZAS

Nu urla. Și nu-l zdruncinați.

Nikita iese în fugă. Porunciți să se facă lumină.

Pușkina stă nemișcată.

Lumina! Lumină!

B i t k o v apare în ușa cabinetului cu un sfeșnic aprins.

Fugi, ajută-l să-l aducă înăuntru.

Bitkov aleargă cu sfeșnicul. Din ușa spre camerele dinăuntru apare camerista cu o luminare. Din vestibul, trece în cabinet Bitkov cu sfeșnicul și dispare în fund, iar în urma lui un grup de oameni care duc, în lumina amurgului, pe cineva, în adâncul cabinetului. Danzas închide imediat ușa spre cabinet.

Ce-i cu tine?

Nu, nu, nu intrați vă rog. A poruncit să nu intre nimeni la el până nu va fi pansat. Și nu strigați.

Să nu-l tulburați. *(Către Goncearova.)* Luați-o în camera dumneavoastră, vă ordon.

(căzând în genunchi în fața lui Danzas): Nu sunt vinovată, jur că nu sunt vinovată!

Liniște, liniște. Duceți-o.

Goncearova și camerista o duc pe Pușkina spre camerele din interior. Bitkov iese în fugă din cabinet și închide ușa, în urma sa.

(Scoate niște bani.) Zboară în strada Milionnaia, nu te tocmi cu birjarul. La doctorul Arendt, îl știi? Și adu-l aici numaidecât. Dacă nu e acasă, găsește alt doctor, oricare, ia-l pe primul care-ți iese în cale și adu-l încoace. Am înțeles. Am înțeles, Înălțimea Voastră.

Afară, în stradă, se aude muzică militară.

(Se aruncă la geam.) O, Doamne, trece garda. N-or să mă lase să mă strecor. Ies prin spate. prin curtea de trecere. *(Iese în fugă.)* Apare Goncearova.

D'Anthes?! Spuneți-mi adevărul, ce-i cu el?

E rănit mortal.

Întuneric.

r nu f I N A

Actul al patrulea

JUKOVSKI DANZAS

— JUKOVSKI DANZAS

JUKOVSKI DANZAS
CAMERISTA PUŞKINA
DANZAS JUKOVSKI
PUŞKINA

Noapte. Salonul lui Puşkin. Oglinzile sunt acoperite. O ladă oarecare, nişte paie pe jos. Un divan mic. Pe divan fără să-şi fi scos hainele, doarme Danzas. Toate uşile sunt închise. Din stradă răzbate din când în când freamătu înăbuşit al mulţimii. Din cabinet apare încetişor Jukovski cu o luminare, ceară şi sigiliu. Pune lumina pe pian, se apropie de geam, se uită cu atenţie.

Of, of, of.

A? *(Se aşază.)* Am visat că sunt la arest, la comandament. Şi asta-i desigur visul cel mai potrivit. Konstantin Karlovici, îi voi vorbi împăratului de dumneavoastră.

Mulţumesc, dar vă rog să nu vă osteniţi. Vom răspunde după lege. *(Îşi pipăie epoleţii.)* Adio. Urmează batalioanele de linie, munţii Kaukaz... Vă rog să priviţi ce se petrece în stradă. Mulţimile se adună fără încetare. Cine ar fi crezut? Am tot privit, mi-ajunge.

Din camerele interioare apare Puşkina, o însoţeşte camerista.

Doamnă, fiţi bună şi mergeţi în camera dumneavoastră. Vă rog, doamnă. *(cameristei):* Pleacă.

Fata se îndepărtează.

(La uşa cabinetului.) Puşkin, pot intra la tine?

Ei poftim, ce părere aveţi!

(aţinându-i calea): Natalia Nikolaevna, veniţi-vă în fire.

Ce prostii! Rana nu e periculoasă... Va trăi. Dar trebuie să i se mai dea opiu, ca să înceteze durerile... Şi apoi degrabă cu toată familia, la ţară.

JUKOVSKI
DANZAS
DAL
PUŞKINA DAL
PUŞKINA DAL
PUŞKINA
DAL
PUŞKINA
DANZAS JUKOVSKI
DANZAS

JUKOVSKI

De ce nu se mai termină odată cu bagajele... „Este plăcut c-o epigramă să-ți sfârteci din senin dușmanul...” Este plăcut... Este plăcut... în tăcere... Am uitat, am uitat tot... Pușkin, poruncește-le să mă lase la tine. Natalia Nikolaevna. (în ușa sufrageriei): Vâadimir Ivanovici...

Doctore Dai.

Intră Dai.

Ajutați-ne.

Natalia Nikolaevna, n-aveți ce căuta aici... (la un flacon, de pe pian, picură într-un păhărel o doctorie.) Bști asta, vă rog.

Pușkina respinge păhărelul.

De ce faceți asta? V-ar fi mai ușor.

Nu mă ascultă nimeni. Vreau să vă vorbesc!

Vorbiți.

Suferă?

Nu, nu mai suferă.

De ce mă speriați? E josnic... Sunteți doctor, să faceți bine să-l ajutați. De fapt, dumneavoastră nu sunteți doctor, sunteți un povestitor... scrieți povești... Iar eu nu am nevoie de povești. Salvați un om! (Către Danzas.) Și chiar dumneavoastră l-ați dus acolo...

Să plecăm de aici. Să vă ajut eu?

Camerista o ia de braț pe Pușkina. „Este plăcut c-o epigramă...”
Am uitat tot... Pe. Alexandrina n-o cred.

Dai și camerista o conduc afară pe Pușkina.

Ce mi-a spus?

Konstantin Karlovici, cum puteți să-i dați atenție!

O biată femeie, cu mintea îndurerată... Acum vor tăbări toți pe ea, o vor hăitui...

Știți că nu mi-ar fi scăpat. Credeți-mă, l-aș fi provocat pe loc. Dar el nu mi-a permis. Și cum să-l mai provoc căci mă vor închide chiar mâine.

Ce tot spuneți! Vreți să mai sporiți durerea 1

Totul s-a terminat, Konstantin Karlovici.

Din spatele ușilor închise răzbate foarte stins un cor armonios. Danzas iese prin ușa sufrageriei și o închide după sine. Din camerele interioare apare Gonचारova, se apropie de geam.

GONचारOVA

JUKOVSKI
GONCEAROVA
JUKOVSKI
CONCEAROVA JUKOVSKI
DUBELT JUKOVSKI
DUBELT JUKOVSKI
DUBELT
JUKOVSKI
DUBELT
JUKOVSKI DUBELT
JUKOVSKI
DUBELT

Și el nu mai poate vedea toate astea.

Ba nu, le vede. Alexandra Nikolaevna.

Vasili Andreevici, eu nu mă mai duc la ea. Mg îmbrac imediat și ies în stradă. Mi-e greu, nu mai pot rămâne aici.

Nu vă lăsați copleșită de această voce, e vecea întunericului, Alexandra Nikolaevna. Se poate oare s-o părăsiți? Trebuie să vă fie milă acum cinci oamenii își vor înfige colții în ea.

De ce mă chinuiți?

Vă poruncesc, duceți-vă, duceți-vă acolo!

Goncearova iese.

(Ascultă cu atenție corul.) Ce-ai făcut... Da, lut și cenușă... *(Se așază, scoate un carnețel de note, ia o pană de pe pian, notează ceva.)*

...Nu mai lucește mintea ascuțită... *(Compune, mormăie.)* Atunci părea că aștept o nălucire... și așa fi vrut să te întreb, ce vezi...

Intră în tăcere D u b e 11.

Bună ziua, Vasili Andreevici. Bună ziua, generale. Vă pregătiți să sigilați cabinetul? Da.

Am să vă rog să mai așteptați, voi intra în cabinet, iar apoi vom pune și sigiliul corpului de jandarmi. Cum, generale? Împăratul a binevoit să lase asupra mea puterea sigiliului și selectarea manuscriselor... Nu înțeleg. Trebuia să sortez singur bârțiile... Și de ce e nevoie de alt sigiliu? Vă e oare neplăcut, Vasili Andreevici, că sigiliul corpului de jandarmi va fi pus alături de sigiliul dumneavoastră? Doamne ferește, dar...

Hârțiile trebuie predate spre citire contelui Ben-kendorf.

Cum? Dar acolo stat scrisorile unor persoane particulare.

Scuzați-mă, dar se va spune că sunt un denunțator. Vreți să-mi răpiți singurul lucru de preț pt care îl am, bunul meu renume. Îi voi raporta totul majestății sale imperiale. Vă închipuiți cumva că am acționa în pofida poruncilor majestății sale imperiale? Vă închipuit¹ că va avea cineva îndrăzneala să vă numească denunțator? Vai, Vasili Andreevici... Chiar credeți că ar lua guvernul o asemenea măsură pentru a-i face cuiva vreun rău? Nu acesta este scopul nostru, Vasili Andreevici. Haideți să nu mai pierdem timpul. JUKOVSKI Mă supun.

Dubelt cu un sfeșnic, intra în cabinet, apoi se întoarce și îi oferă lui Jukovski ceară roșie. Jukovski pune sigiliul.

Din stradă răzbate zăngănit de geamuri și

DUBELT (*încet*): Hei.

Draperia ușilor din interior se dă la o parte și apare B i t k o v.

Tu cine ești, stimabile?

BITKOV Sunt meșter ceasornicar, excelența voastră. DUBELT Dă o fugă până în stradă, prietene, și află ce s-a întâmplat. BITKOV Am înțeles. (*Dispare.*)

Dubelt începe să sigileze ușa.

JUKOVSKI Cine se putea aștepta ca moartea lui să adune atâta mulțime... Doliu național... Am impresia că au trecut astăzi pe aici vreo zece mii.

DUBELT După raportul pichetelor de pază astăzi au trecut pe aici patruzeci și șapte de mii de oameni.

Pauză.

BITKOV (*intră*): Acolo, excelență, doi inși au început să strige că doftorii străini l-au îmbolnăvit dinadins pe domnul Pușkin, și cum tocmai atunci ieșea doctorul, unul a zvârlit o cărămidă, spărgând un felinar.

DUBELT Aha.

Bitkov dispare.

Of, plebe, plebe.

Corul din spatele ușilor se aude deodată mai tare.

(*Către ușile dinspre camerele din interior.*) Pofțiți, domnilor.

Ușile din interior se deschid, în salon intră unul după altul, în mantale, cu căciulile în mină zece ofițeri de jandarmi.

JUKOVSKI

COMISARUL DE

STUDENTUL

Pregătiți-ve să-l scoateți, vă rog, domnilor. Rot-mistre Rakeev, fiți bun și comandați-i. Iar pe dumneavoastră, colonele, vă voi ruga să rămâneți aici. Luați măsuri ca doamnei Pușkina să-i fi e acordat tot ajutorul la timp și neîntârziat.

Ofițerii, urmându-l pe Rakeev. Încep să iasă din sufragerie în afară de unul, care se întoarce în camerele din interior.

Iar dumneavoastră, Vasili Andreevici, veți rămâne cu Natalia Nikolaevna, nu-i așa? Sărmana, are nevoie de consolare... Nu, eu vreau să-l conduc. *(Iese.)*

Dubelt rămâne singur. Își potrivește epoleții și eghileții, se îndreaptă spre ușa sufrageriei.

Întuneric.

Noapte pe cheiul canalului Moika. Lumina săracă și neliniștitoare a felinarelor. Ferestrele casei lui Pușkin răspândesc o lumină filtrată prin perdele. Gangul de la intrare, în gang e mai liniște, dar în jur freamătă și se frământă mulțimea. Poliția reține mulțimea. Deodată apare un grup de studenți, care încearcă să răzbească spre gang.

POLIȚIE

Nu e voie, domnilor studenți, înapoi! Accesul e interzis.

Strigăte în grupul studenților: „Ce se întâmplă? De ce rușii nu se pot închina rămășițelor pământești ale poetului lor? 1.

Înapoi! Ivanenko, reține-i! Ni s-a interzis. Ni s-a interzis să-i lăsăm pe studenți.

Deodată din grupul de studenți se desprinde unul care se urcă pe un felinar.

(fluturându-și pălăria): Concetățeni, ascultați! *(Scoate o foaie de hârtie, se uită în ea.)* „N-a îndurat poetul nici/Minciuna nici ocară stearpă...”

Zgomotul în mulțime se stinge. Poliția a încremenit de mirare.

„Sfidând pe-ai răului complici/S-a răzvrătit și-i azi sub iarbă!”

COMISARUL DE POLIȚIE

Domnule! Ce faceți?

În grupul studenților se strigă: „Descoperiți-vă”.

STUDENTUL

„Ucis! Dar deșarte”.

plânsul la ce bun /Și corul laudei Un polițist începe să fluiera.

COMISARUL DE POLIȚIE gg

Dați-l jos de pe felinar!... «;

În mulțime se produce învălmășeala. O voce de femeie: „L-au omorât!”

STUDENTUL „Și-al scuzei găngurit postum”. tg

Fluierat. Poliția se aruncă spre felinar. Mulțimea începe să vuiască. Strigăte în mulțime: „Fugi” I

COMISARUL DE POLIȚIE

Ce vă holbați? Luați-l!

STUDENTUL „El singur stăruie în moarte” (*Cuvintele studentului se pierd în vuietul în illimii.*) „Ținti cu sânge rece ucigașul...”¹ (*Dispare.*)

Cineva strigă: „Prinde-l!” Polițiștii se aruncă pe urmele lui. Ferestrele locuinței lui Pușkin încep să se întunece.

În același timp pe un alt felinar se urcă un ofițer în uniformă.

OFIȚERUL Concetățeni! Ceea ce ați auzit adineaori e adevărat. Pușkin a fost omorât în mod calculat și premeditat. Și această crimă mh-șavă este o insultă adusă întregului popor... COMISARUL DE POLIȚIE

Tăcere!

OFIȚERUL Acest mare cetățean a pierit pentru că în țară persoane nedemne dețin o putere nelimitată: ei cred că oamenii din popor nu-s decât niște sclavi și se poartă cu ei...

Poliția începe să fluiera strident, în toate colțurile. În gang apare Rakeev.

Ehe. Să fie arestat. Apar jandarmii. Ofițerul *dispare*. În aceeași clipă se aude tropot de cai. Strigăte în mulțime: „Ne calcă!” Mulțimea se retrage speriată, începe să vuiască.

RAKEEV

Împingeți mulțimea!

Spațiul din fața gangului de la intrare s-a eliberat. Ferestrele din locuința lui Pușkin s-au stins, iar gangul se luminează S-a făcut liniște. Brusc, din gang începe să se reverse un cântec liniștit, trist. Se arată primii ofițeri de jandarmi, apar primele luminări.

Întuneric.

Cântecul se transformă treptat în șuierat de viscol. Noapte

O stație de poștă uitată de lume. O luminare. Foc în sobă.

Nevasta căpitanului de poștă – căpităneasas-a lipit de geam, încearcă să distingă ceva prin zăpada viscolită.

Dincolo de fereastră, licăresc niște luminări, se aud voci înăbușite. Primul care intră scăpitanul de poștă cu un felinar în mină, apoi îi lasă

să treacă înaintea sa pe

R a **k** ce **v**; i Alexandr Turghenev.

Căpităneasa *face plecăciuni*.

Mai e cineva aici?

Turghenev se repede la foc, își încâlzește mâinile.

CĂPITANUL DE POȘTĂ

Nu-i nimeni, Înălțimea Voastră, nimeni. RAKEEV Dar asta cine e?

CĂPITANUL DE POȘTĂ

E nevastă-mea, consoarta, Înălțimea Voastră.

Ce-i ăști, ceai? Turnați-mi, pentru Dumnezeu, un pahar.

Și mie un pahar, dar mai repede. Peste o oră ne schimbi caii, pentru trăsuri, ne dai trei, iar pentru... asta... o pereche.

Turghenev își bea ceaiul, opărindu-se. CĂPITANUL DE POȘTĂ

Dar trei cai, înalți...

RAKEEV Peste o oră. Trei. (*Ia paharul, bea.*) CĂPITANUL DE POȘTĂ

Am înțeles, am înțeles.

RAKEEV Până atunci ne culcăm. Exact peste o oră... Ai ceas? Peste o oră ne trezești, Alexandr Ivanovici sunteți de acord să ne culcăm pentru o oră? O da, da, nu-mi simt nici mâinile, nici picioarele. Dacă mai apare vreun călător, ne trezești mai repede și-l anunți pe jandarm. CĂPITANUL DE POȘTĂ

Am înțeles, am înțeles, să trăiți)

TURGHENEV

RAKEEV

TURGHENEV RAKEEV

RAKEEV CĂPITANUL DE

TURGHENEV

CĂPITĂNEASA CĂPITANUL DE

CĂPITĂNEASA

PONOMARIOV CĂPITĂNEASA PONOMARIOV

CĂPITĂNEASA

PONOMARIOV

CĂPITĂNEASA

PONOMARIOV

BITKOV

(*către căpităneasa*): Iar tu maică, n-ai de ce să te uiți pe geam, nu-i nimic interesant acolo.

POȘTĂ

Da, n-ai ce să vezi, n-ai ce... Am înțeles. Poftiți în camera de oaspeți.

Căpităneasa deschide ușa, intră în cealaltă cameră, aprinde acolo o luminare, se întoarce. Rakeev trece în camera cealaltă, Turghenev îl urmează.

Doamne Dumnezeu!

Veă în urma lui. Rakeev și Turghenev se închide.

Pe cine, pe cine or fi ducând?

POȘTĂ

Dacă te uiți afară, te ating cu biciușca. Numai nenorociri știi să-mi aduci! Ce ghinion pe capul nostru. Și cine i-o fi pus s-o ia pe aici... Dacă scoți capul, îți arăt eu... Cu ăștia nu-i de glumă.

Ce să zic, parcă n-am mai văzut eu d-alde astea...

Căpitanul de poștă iese. Soția lui se lipește imediat de geam.

Ușa din afară se deschide, Ponotariov se uită prin ea cu precauție, apoi intră.

S-au culcat? S-au culcat.

Dă-mi una mică, mi-au înghețat oasele. *Căpităneasa îi toarnă un păhărel de vodcă, îi pune dinainte niște castraveți murați.*

(*Bea, mănâncă, își freacă mâinile.*) Dă-l încoace și pe-al doilea.

(*turnând*): De ce stați așa? Mai bine v-ați așeza să vă încălziți un pic.

Te încălzești aici de cu mai poți...

Și încotro călătoriți?

Of, voi astea, neamul muieresc. Toate sunteți ca

Eva... (*Bea, îi dă soliei căpitanului de poștă banii și pleacă.*)

Căpităneasa își pune în grabă un șal și se pregătește să iasă când apare în ușă B i t k o v. E Într-o șubă pricăjită, urechile, sub căciulă, îi sunt legate cu o basma'".

Au adormit? (*Oftează, se apropie de foc.*) Ați înghețat?

BITKOV Mai întrebi? Uită-te pe geam. (*Se așază, își desface basmaua.*) Ești nevasta căpitanului de poștă? Mi-am dat eu seama imediat. Cum te cheamă? Anna Petrovna. Dă-mi, Petrovna, o cinzeacă de vodcă!

GĂPITĂNEASA BITKOV

CĂPITĂNEASA BITKOV

CĂPITĂNEASA

BITKOV CĂPITĂNEASA
BITKOV
CĂPITĂNEASA BITKOV
CĂPITĂNEASA BITKOV
ITĂNEASA BITKOV
CĂPITĂNEASA BITKOV

Căpităneasa îi servește o cinzeacă, pline, castraveți.

(*Bea cu lăcomie, își scoate șuba.*) Ce zici de ce se petrece? Maică precistă... cincizeci și cinci de verste... Vai, cum m-a înnodat. Cine te-a înnodat?

Soarta. (*Bea.*) Zi și tu dacă e posibil așa ceva? Șuba asta e piele de cloșcă.

Uite zău, nimănu, nimănu, să mi se usuce limba-n gură dacă-i spun cuiva! Pe cine duceți? Nu-i treaba ta, e a statului.

Și de ce nu vă odihniți nicăieri? O să înghețați bocnă!

Pe noi n-o să ne plângă nimeni, iar lui oricum nu-i mai e frig. (*Se duce pe vârfuri spre ușa dinăuntru, ascultă.*) Ce mai sforăie... N-avea niciun rost. Oricum în curând trebuie treziți! Unde-l duceți?

La vezi, pe mine să nu mă descoși. Asta, femeie, nu-i treaba ta, e ocupația noastră. (*Pauză.*) La Sviatăie Gorî. Cum îl îngroapă, cum se duce, în sfârșit, și sufletul meu la spovedanie. În concediu. Pe el în lăcașul îndepărtat, iar pe mine în concediu. Ah, câte versuri am mai învățat, fir-ar ele să fie!

Ce mă chinuiți de vorbiți tot lucruri de neînțeles? (*bea, se amețește*): Da, scria poezii... Și din cauza lor nimeni nu avea pace... nici el, nici superiorii, nici eu, Stepan Ilici, robul lui Dumnezeu... Doar îl urmăream peste tot... Dar n-a fost să aibă noroc Oricum le scria, dădea pe de lături, n-o nimerea, nu era ce trebuie și cum trebuie... Că doar nu l-o fi executat pentru asta? Ei-ei-ei... Poți să vorbești cu o muiere? Of, proasto!

Da ce vă veni să mă ocăriți? Păi cum să nu te ocărăscă omul... Deși mai ști? poate nici n-oi fi proastă... Numai că eu nu-l voiam răul, uite... pe sfânta cruce. Un om ca to (*1* oamenii. Doar nenorocirea asta a lui, cu poeziile-l

CĂPITĂNEASA BITKOV
CĂPITĂNEASA BITKOV
CĂPITĂNEASA BITKOV
CĂPITĂNEASA BITKOV

CĂPITĂNEASA BITKOV CĂPITĂNEASA BITKOV

Îl urmam peste tot, chiar și cu birja, și așa. El lua o birjă, eu țâșt în alta. Lui nici prin cap nu-i trecea. Să mori de răs!

Dar acum că a dat ortu' popii... Acum ce-l mai urmăriți?

Pentru orice eventualitate. De murit a murit el, dar vezi și tu noapte, viscol, sfârșitul lumii, iar noi cincizeci de verste dintr-un foc, apoi încă cincizeci... Și asta se cheamă că a murit. Eu știi de ce mă tem: îl îngropăm noi, dar va fi oare de vreun folos... Te pomenești că nici atunci n-o să avem liniște... Poate-o fi strigoi?

O fi și strigoi. *(Pauză.)* Ce mă sâcăie oare? Ia mai toarnă-mi... Ce mă roade?... Da, greu a mai murit. Of, cât s-a chinuit. L-a nimerit glonțul chiar în burtă... Of-of-of...

Da... își mușca mâinile, să nu strige, să nu audă nevastă-sa. Pe urmă a amuțit. *(J>auză.)* Numai că, mă vede Dumnezeu, eu n-am nicio vină în treaba asta. Eu sunt un om mărunț, scufundat în nimicnicie. Că nu-l lăsa nicăieri singur, unde era el, acolo eram și eu. Niciun pas, dar nici unu... Iar în ziua aia m-au trimis în alt loc, în miercurea aia... Eu am înțeles imediat – să fie singur adică. Deștepti. Știau că va veni el unde trebuie. Pentru că îi bătuse ceasul. Și el a venit direct la Pârâu, iar acolo îl așteptau ăia. *(Pauză.)* Și eu nu eram. *(Pauză.)* În casa aia n-am să mai intru. Acum e pustie, curată... Și domnul ăsta de-i cu voi?

Alexandr Ivanovici, domnul Turghenev. Însoțitor! Pe nimeni n-au lăsat. I s-a poruncit numai lui, domnului Turghenev. Și bătrâneh 1 de afară? Lacheul omului meu. De ce nu vine și el să se-ncălzească? Nu dorește. L-am rugat, l-am tot rugat, apoi am lăsat-o baltă. Îl păzește, nu-l lasă. Îi duc eu. *(Se scoală.)* Of ce viscol... El a scris cele mai bune versuri: „S-a iscat din cer furtuna/Și zăpada viscolește. / Ba ca fiara urlă-ntruna, / Ba ca un copil scâncește...” Auzi, chiar ca un copil face. Cât să-ți dau pentru țoi?

GĂPITĂNEASA Cât credeți dumneavoastră, i

„BITKOV *(zvârle pe masă bani cu un gest larg)*:

Intră căpitanul de p o ștă. Se apropie în de ușa dinăuntru.

CĂPITANUL DE POȘTĂ

Înălțimea Voastră, e timpul! E timpul...

În cadrul ușii apare R a **k** ce **v**. RAKBEV Să pornim.

S F! R ȘI T